

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Bára Lupínková

Vývoj volnočasových aktivit ve vybraných obcích Prahy-východ
za posledních 30 let

Olomouc 2018

vedoucí práce: Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a používala jen uvedené prameny a zdroje.

V Olomouci dne 18. června 2018

.....

Poděkování

Děkuji Mgr. Pavlu Neumeisterovi, Ph.D. za jeho podněty a cenné rady, které mi jako vedoucí diplomové práce poskytoval při jejím zpracování. Dále bych ráda poděkovala všem, kteří se přímo či nepřímo podíleli na vzniku této diplomové práce.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bára Lupínková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Vývoj volnočasových aktivit ve vybraných obcích Prahy-východ za posledních 30 let.
Název v angličtině:	Development of the leisure activities in the selected parts of the eastern Prague region for past 30 years.
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena vývoj volnočasových aktivit za posledních 30 let ve vybraných obcích Prahy-východ. Vybranými obcemi jsou Velké Popovice, Strančice a Kunice. Zabývá se zhodnocením nabízených volnočasových aktivit a angažovaností obyvatel v obcích. Zjišťuje, zda se nabídka volnočasových aktivit rozšiřuje, či nikoliv. Práce popisuje, jaké volnočasové aktivity obyvatelé obcí navštěvují, a jaké jim chybí.
Klíčová slova:	obce Prahy-východ, volnočasové aktivity a jejich historie, střediska a organizace pro volný čas, zájmové vzdělávání dětí a dospělých
Anotace v angličtině:	This thesis is focused on the evolution of free time activities over the past 30 years in selected parts of Prague-East. These selected parts are Velké Popovice, Strančice and Kunice. It deals with evaluation of offered activities and also with involvement of local residents. It finds out if the offering of free time activities is getting larger or not. This thesis also describes which activities are liked by locals and which are being missed.
Klíčová slova v angličtině:	District of Prague - East, leisure and its history, leisure centers, Interest education of children and adults
Přílohy vázané v práci:	Kopie vyplněného dotazníku žákyně základní školy Kunice
Rozsah práce:	83 stran
Jazyk práce:	český

Obsah

ÚVOD	7
1 CÍLE A METODIKA PRÁCE	8
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
2.1 Zhodnocení stávajícího stavu problematiky volného času.....	10
2.2 Co je volný čas?	11
2.3 Volnočasové aktivity	13
2.4 Funkce volného času	14
2.5 Historický vývoj volnočasových aktivit	15
2.5.1 Historie volného času a volnočasových aktivit v ČR do roku 1989	16
2.5.2 Historie volného času a volnočasových aktivit v ČR po roce 1989	18
2.6 Rozdíl mezi volným časem dětí a dospělých.....	19
3 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ	21
3.1 Zájmová činnost	21
3.2 Letní a příměstský tábor	22
4 ZAŘÍZENÍ PRO VOLNOČASOVÉ AKTIVITY DĚTÍ A MLÁDEŽE	23
4.1 Základní škola.....	24
4.2 Školní družina	24
4.3 Školní klub	25
4.4 Střediska volného času	25
4.5 Domov mládeže.....	26
4.6 Základní umělecké školy.....	26
4.7 Ostatní volnočasová zařízení	27
5 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY DOSPĚLÝCH	28
5.1 Typy a členění.....	28
5.2 Zařízení pro volný čas dospělých	29
5.2.1 Knihovny.....	30
5.2.2 Školské instituce	31
5.2.3 Ostatní instituce	31

6 ANALÝZA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT VE VYBRANÝCH OBCÍCH OD ROKU 1987 DO ROKU 2017	32
6.1 Strančice	33
6.1.1 Přehled obyvatel obce Strančice 1987 – 2017	34
6.1.2 Přehled počtu žáků mateřské a základní školy obce Strančice 1987 - 2017..	36
6.1.3 Analýza volnočasových aktivit obce Strančice 1987 - 2017.....	37
6.2 Velké Popovice	44
6.2.1 Přehled obyvatel obce Velké Popovice 1987 – 2017	45
6.2.2 Přehled počtu žáků základní, mateřské a umělecké školy obce Velké Popovice 1987 - 2017	47
6.2.3 Analýza volnočasových aktivit obce Velké Popovice 1987 - 2017	48
6.3 Kunice.....	56
6.3.1 Přehled obyvatel obce Kunice 1987 – 2017	57
6.3.2 Přehled žáků v mateřské, základní škole a Střední škole řemesel obce Kunice 1987 – 2017.....	59
6.3.3 Analýza volnočasových aktivit obce Kunice 1987 - 2017	60
7 VÝZKUM	68
7.1 Definice zkoumaného problému	68
7.2 Výběr cílové skupiny a dotazníky	68
8 VYHODNOCENÍ – DATA ZÍSKANÁ ANALÝZOU ODPOVĚDÍ	70
8.1 Dotazník pro obyvatele vybraných obcí	70
8.2 Dotazník pro žáky základních škol vybraných obcí.....	78
9 DISKUZE	82
SHRNUTÍ A ZÁVĚR	84
POUŽITÁ LITERATURA	87
SEZNAM GRAFŮ	91
SEZNAM OBRÁZKŮ	92
SEZNAM TABULEK	93
SEZNAM ZKRATEK	94
SEZNAM PŘÍLOH	95

ÚVOD

Volný čas si každý charakterizuje jinak, ale ve většině z nás vyvolává kladné pocity. Pro někoho je volný čas relaxace u bazénu, pro jiného výšlap nejvyšší hory světa. S jistotou můžeme říct, že volný čas je čas, kdy veškeré aktivity děláme dobrovolně.

Volný čas ve velkoměstech je pro děti z části vyřešen zájmovými kroužky, workshopy. Velký počet rodičů tyto aktivity vyhledává pro své děti, ale i pro sebe. V této době velká část populace zastává názor zdravého životního stylu, a k tomu volnočasové aktivity patří. Dalším faktem dnešní doby je to, že jsou lidé velmi časově zaneprázdněni a na děti nemají čas. Tyto situace řeší právě zájmovými kroužky a v létě letními či příměstskými tábory.

Náplní volného času dospělých jsou, na rozdíl od dětí, nepravidelné aktivity, především kultura, dále aktivity, které nejsou vedeny lektorem, například turistika, posilovna, běh.

Téma své diplomové práce jsem vybrala „Vývoj volnočasových aktivit ve vybraných obcích Prahy – východ za posledních 30 let“ z důvodu podnikání v této oblasti a důvodu svého bydliště v jedné vybrané obci. Pro tuto práci jsem vybrala obce Strančice, Kunice a Velké Popovice, které jsou si polohově blízké a problematika volného času v těchto obcích by měla být přínosem pro další fungování a rozšíření nabídky aktivit společnosti Agentury MAITESS, kde jsem jednatelkou a majitelkou.

Agentura nabízí příměstské tábory od roku 2014. V tomto roce byla ve vybraných obcích jedinou organizací, která tyto aktivity nabízela. Nyní je organizátorů příměstských táborů ve vybraných obcích více, a z tohoto důvodu bych chtěla rozšířit nabídku i o jiné aktivity. Volnočasové aktivity, které obyvatelům ve vybrané oblasti chybí, a také ty, které například již nabízeny byly, ale v současnosti je už nikdo nenabízí.

V práci budu zjišťovat, jaké volnočasové aktivity byly ve vybraných obcích nabízeny před 30-ti lety, až po současnost. Pomocí dotazníkového šetření zjistím, jaké volnočasové aktivity ve vybraných obcích obyvatelé navštěvují a jaké jim chybí.

1 CÍLE A METODIKA PRÁCE

Hlavním cílem práce je porovnání a zhodnocení volnočasových aktivit před 30-ti lety až po současnost v obcích Strančice, Kunice a Velké Popovice na Praze – východ. Při porovnávání je brán ohled na růst či úbytek obyvatel ve vybraných obcích, na množství zařízení a organizací v jednotlivých obcích zabývajících se volným časem dětí a dospělých. V dotazníkovém šetření se ptám i na názor dotazovaných. Jedná se názory na historii a současnost volnočasových aktivit nabízených v obcích, které budou taktéž zohledněny v závěrečném zhodnocení.

Dílčí cíl práce je charakteristika volného času, jeho problematika, historický vývoj a rozdíl volného času dětí a dospělých, co je obsahem volného času a jaká jsou zařízení pro volný čas.

V teoretické části práce se zaměřuji na základní pojmy, jako je volný čas, historie výchovy ve volném čase od pravěku až po současnost, funkce volného času, rozdíl mezi volným časem dětí, mládeže a dospělých, zařízení pro volný čas, co je zájmová činnost, letní a příměstský tábor, a jaká zařízení volnočasové aktivity nabízejí. Mezi tyto zařízení patří základní školy, jejich družiny a kluby, základní umělecké školy, střediska volného času, domovy mládeže a další. Dále volný čas dospělých, rozdělení typů volnočasových aktivit, a jaká jsou zařízení pro volný čas dospělých.

V praktické části práce se zaměřuji na získání dat z vybraných obcí Prahy-východ, na její současný stav středisek pro děti a mládež, angažovanost obyvatel, a přehled volnočasových aktivit, které jsou nabízeny od roku 1987 po současnost, tedy za posledních 30 let. Do průzkumu jsou zahrnuty tři obce – Velké Popovice, Strančice, Kunice. Obce mi poskytly k nahlédnutí v prostorech obecních úřadů kroniky a další materiály, kde jsou historická data zapsána kronikáři a dalšími pověřenými osobami. Mezi dalšími materiály pro práci byly použity místní zpravodaje, internetové stránky obcí, škol, sdružení a organizací. Pro angažovanost obyvatelstva byli osloveni některé organizace fungující v obcích. V práci je sepsáno zhodnocení nabízených aktivit, které má za cíl ukázat, zda se volnočasové aktivity vyvíjí, či nikoliv. Do hodnocení budou zohledněny počty obyvatel v jednotlivých letech a angažovanost obyvatelstva ve volnočasových aktivitách.

Poslední část práce je věnována výzkumu. Pro práci byly využity dotazníky, ve kterých dotazované osoby odpovídaly na otázky týkající se jejich volného času. Dotazované osoby byly osloveny přes sociální sítě a odpovídaly na otázky: Jaké volnočasové aktivity ve vybrané oblasti navštěvují, jak často a jak dlouho. Mezi dalšími otázkami jsou

názory na historii volnočasových aktivit v obcích. Zda-li se podle dotazovaných nabídka volnočasových aktivit rozšířila či nikoliv. Poslední část dotazníku je věnovaná otázkám, zda-li dotazovaným některé volnočasové aktivity chybí. Tyto odpovědi budou přínosem pro Agenturu MAITESS, kde jsem jednatelkou a majitelkou společnosti. Agentura má sídlo v Kunicích a volnočasové aktivity pro děti a dospělé v této lokalitě nabízí pátým rokem. Podle výsledku dotazníků se bude snažit zprostředkovat volnočasové aktivity, které by právě dotazované osoby ve vybrané oblasti uvítaly.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

2.1 Zhodnocení stávajícího stavu problematiky volného času

Na téma volný čas byla vydána řada odborných publikací od různých autorů. Jako studijní literaturu pro tuto diplomovou práci jsou vybrána díla především od autorky Jiřiny Pávkové, které se této problematice věnuje. Mezi dalšími vybranými autory jsou například Jan Průcha, Michal Šebek a Kamil Janiš. Ze zahraničních autorů George Marschall a autorky Linda Nazareth a Hanna Solarzyk. Vybrané publikace jsou převážně od roku 2002 po současnost, výjimečně i publikace z roku 1968, 1971, 1978 a 1990. Vztahují se k volnému času – historie, funkce, rozdíl volného času dětí a dospělých, zařízení pro volný čas – základní školy, školní kluby, družiny, základní umělecké školy, domy dětí a mládeže, knihovny apod. Dohledáno bylo zhruba 40 – 45 publikací od různých autorů. Pro tuto práci bylo využito 38 publikací.

O charakteristice volného času mluví Jiřina Pávková ve své knize Pedagogika volného času z roku 2008. Nabízí přehled vzdělávacích institucí a organizací, v nichž se výchova mimo vyučování realizuje. Odborné pojmy pedagogiky přináší Pedagogický slovník Jana Průchy.

O historickém vývoji volného času od pravěku po první polovinu 20. století se můžeme dočíst ve Vybraných kapitolách dějin výchovy od Kamila Janiše z roku 2009.

Velmi zajímavá publikace Pedagogické ovlivňování volného času od autorů Hájka, Hofbauera a Pávkové charakterizuje základní problémy ovlivňování volného času dětí a mládeže, popisuje současný stav a předpokládaný vývoj, zabývá se institucemi nabízející dětem a mládeži volnočasové aktivity.

Josef Malach ve své knize Teorie metodiky výchovy z roku 2004 přináší analýzy stavu socializace a výchovy dětí a mládeže v užším pojetí.

O zájmovém vzdělávání dospělých mluví Michal Šebek, který ve definuje základní pojmy vzdělávání dospělých jako historický kontext. Publikace s názvem Zájmové vzdělávání dospělých dále definuje současný stav a typy zájmového vzdělání.

Pro vybranou oblast a výzkum nabídky volnočasových aktivit nejsou v literatuře dohledatelné zdroje, proto byly zvoleny kroniky jednotlivých obcí, tištěné zpravodaje,

internetové zdroje a další materiály, které poskytly obce. Dále byly využity záznamy z archivu Prahy – východ, který sídlí ve Zdibech. Z internetových zdrojů se použily data o vybraných obcích, dále současné nabídky volnočasových aktivit pro děti a dospělé.

2.2 Co je volný čas?

Pojem volný čas je možné hodnotit jako interdisciplinární, přičemž každý vědní obor na něj nahlíží z jiného úhlu pohledu. Jeho vymezení bude odlišné v sociologii, psychologii, ekonomii, sociálních pracích, lékařství a pedagogice, které se věnují v této práci.

Literatura obvykle pracuje s negativním a pozitivním volného času. Rozdíl spočívá v tom, že negativní vymezení usiluje o spočítání volného času z celkového času, přičemž se brání ztotožnění volného času a mimopracovní doby. Pozitivní vymezování pak zajímá obsah volného času (Vážanský, Smékal, 1995).

Z pohledu pedagogiky Hofbauer (2004) definuje volný čas jako činnost, kterou člověk vykonává s jistým očekáváním a zúčastní se jí s oporou ve svém svobodném rozhodnutí. Zásluhou této činnosti má příležitost zažívat příjemné zážitky i pocity uspokojení. Podle Hofbauera je možné jmenovat tři nejdůležitější funkce volného času, jimiž jsou odpočinek, rozvoj osobnosti a zábava.

Podobně Čech (2002) hovoří o tom, že efektivní využívání volného času by se mělo stát samozřejmou součástí života moderní společnosti i každé konkrétní osoby, a to hlavně dětí. Podle něho nastává ideální stav v okamžiku, kdy dojde k uvedení sféry povinností a volného času do rovnováhy. Kvalitně strávený volný čas se tak proměňuje v jakýsi protipól kvalitního pracovního nasazení. Volný čas a způsob jeho trávení má současně podíl na formování hodnotového systému dětí i dospělých, přičemž přispívá k mnohostrannému rozvoji osobnosti jedince. Podle Čecha má hodnotně strávený volný čas vliv na podobu sociálních vztahů, sociální interakci a komunikaci a působí účinně jako prevence sociálně patologických jevů.

Dalším pozitivním vymezením volného času je definice Pávkové (2008), kdy podle ní můžeme volný čas chápat jako opačnou dobu povinností, práce a načerpání sil. Činnosti, které nám přinášejí uvolnění a uspokojení, si v můžeme v této době vybírat bez omezení. Tyto činnosti děláme dobrovolně ve svém vlastním zájmu.

Stejně tak mluví o volném čase Malach (2004). Volný čas je čas, kdy si člověk volí takovou činnost, která je zvolena svobodně podle jeho zájmů, pocitů či nálad.

Pedagogický slovník hovoří o volném čase jako o čase, jímž může člověk disponovat zcela podle svého uvážení a svých zájmů. Když z běžného dne, který má 24 hodin, odečteme čas věnovaný práci, spánku, rodině a domácnosti, zůstává nám čas, který můžeme nazvat časem volným. Volný čas je čas, se kterým člověk pracuje sám podle svého uvážení a svých zájmů. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009).

Sak (2011) rozumí termínem volný čas veškerý volný čas, jenž člověku zbude poté, kdy si splní všechny své povinnosti a biologické i fyzické potřeby. O obsahu tohoto volného času rozhoduje samotný jedinec. Trávení volného času je těsně spojeno s životním stylem, takže lze volný čas definovat jako jeden z ukazatelů životního způsobu. Volný čas je spojen i s konkrétním typem společnosti, čemuž odpovídají hodnoty, instituce, vzorce chování i sociální mechanismy spjaté s naplňováním volného času.

Podobně vidí volný čas Němec (2002), který zdůrazňuje, že v jeho průběhu člověk svobodně vybírá i vykonává takové činnosti, z nichž má radost, potěšení, zábavu a odpočinek. Tyto činnosti se podílejí na obnově a rozvoji jeho tělesných i duševních schopností.

Z pohledu Bakaláře (1978) představuje volný čas takovou časovou etapu, kdy může být člověk sám sebou, „*kdy nejvíce patří sám sobě, kdy koná z větší části svobodně a dobrovolně činnosti pro sebe a ze svého vnitřního zájmu pro druhé. V tomto smyslu přináší také bezprostřední užitek sobě i druhým.*“.

Sociologie dělí čas na pracovní (sem patří čas strávený v zaměstnání, za něj dostáváme mzdu), vázaný (plyne ze společenských rolí člověka, jedná se o různé mimopracovní povinnosti typu péče o sebe a o děti), polovázaný (je na pomezí času volného a vázaného) a konečně volný (jde o čas, který zůstane po odečtení výše zmíněných časů) (Veselá, 1999).

Na volný čas se je možné zaměřit optikou řady vědních oborů. Ekonomii zajímá především skutečnost, jaké množství finančních prostředků investuje společnost do volného času svých občanů a jestli lze hovořit o jejich návratnosti. Sociologický a sociologicko-psychologický pohled cílí na vliv volnočasových aktivit na formování mezilidských vztahů. Zajímá se o působení rodiny, prostředí, skupin i médií. Politický pohled se zabývá působením státu a jeho přímými i nepřímými zásahy do oblasti volného času. Jako typický příklad přímého zásahu je možné zmínit mimo jiné vybudování dětského hřiště, nepřímý představuje daňová a sociální politika státu. Zdravotně-hygienický pohled si všímá vlivu volného času na celkový duševní i tělesný rozvoj jedince. Konečně pedagogické a psychologické hledisko se orientuje na individuální a věková specifika konkrétních osob. Pedagogika klade důraz na souvislost volného času a výchovy jedince (Janiš, 2009).

Výše zmíněné definice se tedy při bližším zkoumání v celé řadě prvků shodují. Volný čas podle nich představuje zbytek času, který člověku zůstane poté, kdy si splní svoje pracovní a mimopracovní povinnosti. Všechny souhlasí i s tím, že trávení volného času by mělo být, pokud možno smysluplné a mělo by samozřejmě patřit k životu každého člověka. Také myšlenka, že je volný čas jedním z ukazatelů životního styl člověka, je nezpochybnitelná. Touto optikou je pojem volného času užíván i v této práci.

Současně k volnému času z mého pohledu neodmyslitelně patří zažívání příjemných zážitků i pocitů uspokojení. Proto je mi blízká Hofbauerova definice, která k hlavním funkcím volného času řadí odpočinek, zábavu a rozvoj osobnosti. Velmi podobně je na tom definice Pávkové a Malacha. Zásadní je také podmínka, že se jedná o čas, o jehož náplni rozhoduje svobodně každý člověk sám za sebe. Z mého pohledu je nutné pokusit se o interdisciplinární vidění volného času za zohlednění hledisek všech výše přiblížených vědních oborů. Jen za splnění této podmínky může být definice volného času do jisté míry úplná.

2.3 Volnočasové aktivity

Volnočasové aktivity jsou činnosti, které dělá člověk ve svém volném čase. Volnočasové aktivity se u každého člověka liší. To, co je zajímavé pro jednoho, nemusí být zajímavé pro druhého. Člověk se neliší jen svým vzhledem nebo temperamentem, ale každý žije i jiný způsobem života a tráví jinak svůj volný čas.

Aktivity, které člověk provádí ve svém volném čase, jsou různé. Níže jsou uvedeny dvě základní rozdělení: receptivní a produktivní. Produktivní můžeme dělit ještě na organizované a neorganizované.

Receptivní – za ty jsou považovány všechny volnočasové aktivity, při kterých člověk pouze něco vnímá. Jedná se například o poslech rádia, sledování televize, čtení knihy nebo internetu.

Tyto aktivity jsou považovány za méně prospěšné. Je to z toho důvodu, že člověk tak přijímá informace pasivně. Je ale rozdíl, zda člověk sleduje v televizi naučný dokument o přírodě a romantický seriál.

Produktivní – při těchto aktivitách člověk něco tvoří a učí se. Výsledkem této aktivity může být výrobek, ale i nově naučený recept. Mezi tyto aktivity můžeme zařadit různé druhy sportu, tanec, hru na hudební nástroj, výtvarné umění, ale i zahradničení a vaření.

Tyto činnosti jsou považovány za velmi vhodné pro každého člověka, protože mu vedle

relaxační funkce dávají i velkou možnost seberealizace a uspokojení. Úspěchem je právě již zmíněný vytvořený výrobek, naučený recept, ale také napsaná skladba a upravená zahrada.

Organizované – jsou to aktivity, které probíhají pod dohledem trenéra, organizátora či další osoby, která aktivitu řídí podle určitého harmonogramu. Většinou se jedná o pravidelné skupinové lekce. Mezi organizované volnočasové aktivity patří ale i tematické dny pro děti a dospělé, nebo také letní tábory.

Neorganizované – jsou to aktivity, které nejsou pod trenéra či jiného organizátora aktivit. Do těchto aktivit můžeme zařadit návštěvu posilovny, běh, kino.

Pokud člověk pracuje manuálně, měl by se ve svém volném čase věnovat spíše regeneraci a odpočinku, čtením kvalitní literatury rozvíjet svou psychickou stránku své osobnosti. Fyzické aktivity a pohyb pro tělo by měl naopak praktikovat jedinec, který má sedací práci a je dlouhou dobu uzavřený v jednom prostoru, například v kanceláři.

Samozřejmě si formu volnočasových aktivit může volit každý člověk, jak si přeje. Mělo by se ale pamatovat na to, že ať už je volnočasová aktivita organizovaná, či neorganizovaná, receptivní či produktivní, vždy by měla být dělaná dobrovolně a být pro člověka přínosem.

2.4 Funkce volného času

Každá volnočasová aktivita plní nějakou funkci. Jak už bylo uvedeno výše, pro lidi manuálně pracující by měla být volnočasová aktivita přínosem pro regeneraci a odpočinek těla, naopak pro lidi, kteří pracují celý den v kanceláři by měly mít aktivity funkci zaměření se na pohyb těla a odreagování se.

Funkce volného času můžeme dělit například dle Bláhy a Navarové (1990) na:

- a) relaxační a zdravotně hygienické, které přispívají k udržování duševního a fyzického zdraví
- b) vzdělávací v různých oblastech zájmových činností
- c) společenského uplatnění, která přispívá k pocitu sebeuspokojení jedince v životě

Jiné dělení podle zahraničního autora Marshalla (2009):

- a) terapeutická
- b) poradenská – optimalizace životního růstu
- c) autonomní – seberozvoj člověka, uspokojování lidských potřeb a zájmů
- d) podporující zdraví, zaměřená na životní styl

Německý pedagog Horst W. Opaschowski za základní funkce považuje:

- a) rekreaci – zotavení, uvolnění,
- b) kompenzaci – odstraňování zklamání a frustrací,
- c) výchovu a další vzdělávání,
- d) kontemplaci – hledání smyslu života a jeho duchovní výstavbu,
- e) komunikaci – sociální kontakty a partnerství,
- f) participaci – podílení se, účast na rozvoji společnosti,
- g) integraci – stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů,
- h) enkulturaci – kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění apod.

(Hofbauer, 2004)

Každý člověk by se měl naučit hospodařit se svým časem. Uspokojení z pracovní činnosti by měl cítit na jedné straně, a na té druhé by měl využít svůj volný čas k všestrannému rozvoji své osobnosti.

2.5 Historický vývoj volnočasových aktivit

V následující kapitole je stručně uveden historický vývoj volného času a volnočasových aktivit.

V pravěku se zachovaly různé předměty, z kterých ale nelze jistě poznat, zda byly tvořeny na potřebu přežití v přírodě, pomůcky na lov, anebo jako pomůcky k volnému času.

Ve starověkém Řecku nebyli otroci bráni jako rovnocenní lidé a volný čas využívali jen svobodní občané. Jejich náplní volného času byly divadelní nebo sportovní hry, například olympijské, a náboženské svátky.

V období středověku byl volný čas v moci církve, která zatrhla veškeré sportovní aktivity, a všechny volnočasové aktivity zůstaly jen v období církevních svátků. Křesťanská

církev ale napomohla vzniku nejznámější zábavy ve volném čase, a to rytířských turnajů.

Italský pedagog Vittorino Ramboldini da Feltre (1378 – 1446) vybudoval tzv. Dům radosti, pro rozvoj těla a celkové teorie. V tomto domě probíhala výuka plavání, jízdy na koni nebo třeba lukostřelba.

Roku 1844 byla založena organizace Geoga Williamse s názvem Young Men's Christian Association (YMCA) v překladu jako Křesťanské sdružení mladých lidí. Tato organizace se dostala i k nám do Československa. Jejím předsedou se stal pedagog a filozof František Drtina. Pod organizací se pořádaly různé volnočasové aktivity, například letní tábory, pobyty v přírodě, propagovaly se sporty, například házená, basketball, volejbal nebo atletika. YMCA stále přetrvává a tyto aktivity se přizpůsobily až do dnešní doby. Ernest Thompson Seton (1866 – 1946) založil roku 1902 celosvětové hnutí a originální pojetí mimoškolní výchovy v přírodě s názvem woodcraft (přeloženo jako lesní moudrost), které také přetrvalo dodnes a ovlivnilo milióny mladých lidí. Robert Baden-Powell (1857 – 1941) se nechal inspirovat vlastní službou v armádě a založil dnes už velmi známý koncept mimoškolní výchovy skauting. Do Čech ho přivedl Antonín František Svojsík (1876-1938). Roku 1912 vydal knihu *Základy junáctví*, která je nazývána *Biblií českého skautingu*. Svojsík roku 1914 založil spolek Junák (Janiš, 2009).

2.5.1 Historie volného času a volnočasových aktivit v ČR do roku 1989

Od konce 60. let 19. století, kdy se pod vlivem ústavy z roku 1867 uvolnil společenský život, se velmi rozvíjely aktivity nově vznikajících uměleckých, čtenářských a ženských spolků. První institucí byla Matice česká, která šířila vědu a kulturu na našem území. Roku 1899 byl ustanoven Výbor pro pořádání lidových přednášek při pražské univerzitě. Dále vznikla roku 1896 Dělnická akademie a Ústřední škola dělnická, které patřily pod politické strany (Šerák, 2009).

Roku 1905 byl založen Svaz osvětový, který měl za cíl podporu kultury a tvůrčích aktivit občanů všech regionů.

Jednou z prvních legislativních činností byl *zákon č. 67 ze 7. února 1919, o organizaci lidových kursů občanské výchovy*, kdy díky němu se uskutečňovaly bezplatné kurzy s cílem šíření základních vědomostí řízení státu, občanských práv a povinností či mravních základů (Chlup, Kubálek, Uher, 1939).

Šest let poté byl Svaz osvětový transformován na Masarykův lidovýchovný ústav.

Úkolem bylo vykonávat vědeckou činnost v oblasti lidovýchovy. Dále také měl plnit organizační a poradní funkci k ostatním lidovýchovným spolkům. Cílem bylo sjednocení veškeré osvětové činnosti, které zastřešovaly různé instituce.

Zvláštní postavení v systému lidovýchovy měly vyšší lidové školy, které nabízely různé kurzy všeobecného vzdělání realizované večerní formou. Dále také vzdělávací centrály politických stran včetně s Dělnickou akademií (Šerák, 2009). Stát musel snížit dotace na lidovýchovnou činnost na 1/5 po hospodářské krizi v letech 1929-1933, která se projevila i nezaměstnaností, a podporované byly pouze bezplatné kurzy pro nezaměstnané.

Od roku 1945 fungoval dekret prezidenta republiky Edvarda Beneše O státní péči osvětové. Tento předpis se netýkal pouze občanské výchovy, ale snažil se podchytit celou soustavu politické a kulturní výchovy.

V srpnu roku 1948 proběhl v Kroměříži třetí celostátní lidovýchovný sjezd, kde byla stanovena zásada třídního boje. Vysvětlovala a prosazovala se politika Komunistické strany Československa (KSČ). Hlavní důraz se kladl na mimoškolní zvyšování vzdělanostní úrovně, agitační činnost a osvětovou propagaci. Zájem se kladl i na rozvoj venkova – združstevňování zemědělství a přeměna života na vesnici. Vznikaly ochotnické soubory, jak už divadelní, tak i hudební, bez jejichž vystoupení se neobešla žádná politická událost. Vznikaly i kina, v nichž se promítaly propagační filmy a týdeníky. V tomto roce byly různé spolky a organizace (např. Klub českých turistů, Orel) sloučeny v jednu centrální organizaci s názvem Sokol.

Roku 1950 byly zrušeny dosavadní osvětové rady, jejichž působnost se přenesla na národní výbory. V této době byl často používán termín osvěta, který dokumentoval *zákon č. 52/1959, o osvětové činnosti*. Do systému osvěty se začaly začleňovat například hvězdárny, muzea, zoologické a botanické zahrady. Po vzoru Svazu sovětských socialistických republik (SSSR), který byl založen roku 1922, byly budovány parky kultury zaměřující se na divácké akce a organizování pohybových aktivit (Škoda, 1968).

Změnu přinesl přelom 50. a 60. let, kdy KSČ opouštěla teorii třídního boje. Likvidovalo se velké množství jazykových, zájmových a odborných institucí. Propouštěli se kvalifikovaní odborníci.

V 80. letech systému vzdělávání chyběla pružnost a samostatnost. Lektori byli nedostatečně kvalifikovaní a zaostávaly edukační metody a formy. Největší vzdělávací institucí této doby byla Československá socialistická akademie, která evidovala okolo 40 000 členů, z toho 46,5 % nestraníků. Pořádala různé klubové večery, zastřešovala činnost lidové akademie vědy, techniky, umění, a také mimoškolní výchovy a vzdělání na úrovni

středoškolských znalostí. Československá vědeckotechnická společnost zřizovala domy techniky, kde pořádala výstavy, semináře a kurzy.

Do oblasti zájmového vzdělávání zasahovala organizace zvaná Revoluční odborové hnutí (ROH) (1946-1990), která uskutečňovala i aktivity ke zvyšování odborné kvalifikace pracovníků, dále vzdělání estetické, kulturní, sportovní a další. Zakládalo pěvecké a divadelní soubory, pořádalo besedy s umělci a spisovateli, a snažilo se podporovat účelné využívání volného času zaměstnanců.

Specifická kolektivní forma mimoškolského vzdělání byla Lidová umělecká tvořivost. Zahrnovala kulturní, umělecké činnosti a amatérské tvorby (divadlo, tanec, zpěv, modelářství, fotografování, výtvarnictví, umělecká řemesla atp.) (Šerák, 2009).

2.5.2 Historie volného času a volnočasových aktivit v ČR po roce 1989

Po roce 1989 nastaly velké změny. Systém edukace dospělých byl do té doby monopolní a byl nahrazen dynamicky se rozvíjícím soukromým sektorem. Nejvíce se rozvíjelo profesní vzdělávání. Zájmové a občanské vzdělávání mělo problémy s nezájmem ze strany občanů i států.

Zakládání nových vzdělávacích organizací v první polovině 90. let se odrazilo na nižší kvalitě z hlediska nedostatku kvalifikovaných pracovníků.

Ve smyslu zákona č. 290/2002 Sb. *o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách* byl na obce převáděn majetek. To se týkalo i příspěvkových organizací zřizovaných okresními úřady. Ministerstvo kultury se vzdalo velké části jím zřizovaných organizací a ponechalo si pouze některé, například Národní knihovnu nebo Muzeum J. A. Komenského (Šerák, 2009).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na svých webových stránkách píše o vládou uceleném konceptu celoživotního vzdělání, který byl schválen v roce 2007. Hlavním cílem bylo posloužit jako plnohodnotný zdroj informací pro odbornou, ale i širokou veřejnost. V úvodu je definice celoživotního učení, na které navazuje část analytická. Nejdůležitější je část strategická, kde jsou definovány potřebné kroky a úkoly, které by měly vést ke zlepšení stávající situace.

Po roce 1989 také začali vznikat soukromé organizace, které nabízely různé volnočasové aktivity pro děti a dospělé s různým zaměřením. Nabídka těchto organizací je

pestrá, neustále roste, rozvíjí se a jde s dobou, kdy každé dítě vyžaduje jinou volnočasovou aktivitu.

2.6 Rozdíl mezi volným časem dětí a dospělých

Volný čas dětí a mládeže se od volného času dospělých liší rozsahem, obsahem, mírou samostatnosti. Děti mají více volného času než dospělí. Aktivity u dětí a mládeže jsou většinou pestřejší, než u dospělých (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Hájek a Harmach (2004) uvádějí tři okruhy subjektů, které mají vliv na volný čas dětí a mládeže. Rodina, vrstevnická skupina, obec jsou nazývány jako přirozené výchovné instituce. Soukromé firmy, občanská sdružení jsou nazývány jako instituce se zprostředkovaným výchovným působením a instituce s přímým výchovným působením jsou školy, školská zařízení, církve.

Zájmy dítěte jsou ovlivněny charakterem rodiny, ve které bylo vychováno. Toto ovlivnění volného času je způsobeno kulturou, náboženstvím, hodnotovým žebříčkem apod. Rodina je hlavním činitelem ve výchově dítěte (Sak, Saková, 2004).

Ve volnočasových aktivitách mohou žáci ve větším rozsahu uplatnit své svobodné rozhodování. Dokazují to tím, že se přihlašují do zájmových činností, kde si mohou vybrat zaměření. Účast na těchto aktivitách je dobrovolná. Oblast volnočasových aktivit může pomoci dětem a mládeži seznamovat se s přírodou a lidskou společností, tuto funkci ve větších případech nemůže nahradit vyučovací předmět (Opata a kol., 1971).

Existuje velké množství aktivit vhodných pro děti a mládež. Rozlišují se na spontánní, neorganizované a organizované. Mezi spontánní nebo také neorganizovanou či pasivní zábavu řadíme sledování televize, hraní počítačových her. Mezi organizované patří právě kroužky, které nabízejí aktivity sportovní, technické, umělecké. Patří sem ale i výlety do přírody, příměstské a letní tábory či poznávací zájezdy (Jansa, 2010).

Na rozdíl od dospělých, volný čas dětí a mládeže spočívá v tom, že volný čas dětí musí být z výchovných důvodů ovlivňován. Míra jeho ovlivňování dospělými závisí na věku, mentální a sociální vyspělosti a odpovědnosti žáků.

V oblasti volného času je období dospělosti charakteristické vlastní odpovědností za výběr a následnou realizaci volnočasových aktivit. Hlavním činitelem je zaměstnání dospělého jedince, a to z hlediska času v zaměstnání, ale rovněž generuje finanční prostředky. Dalšími faktory je péče o rodinu, ale i samostatný partner či partnerka. V každém vývojovém období člověka se mění kvalita i kvantita volnočasových aktivit (Janiš, Skopalová, 2016).

Významné faktory ovlivňující prožívání volného času a volnočasových aktivit jsou dle Šeráka (2009) následující:

1) Věk

Nejaktivnější lidé jsou kolem 17 let. V této části života se utváří kulturně-společenské zaměření člověka a jeho životní styl. V dalších letech zájem o volnočasové aktivity klesá z důvodu přibývajících pracovních a rodinných povinností. Starší lidé preferují kutilství a práci na zahradě, zatímco lidé do 30 let se setkávají s přáteli, navštěvují kulturní a společenská zařízení, ale i sledují televizi.

2) Pohlaví

Ženy častěji navštěvují kulturní akce, divadla, knihovny, a zaměřují se spíše na emoční než racionální aktivity. Více se soustředí na rodinu a domov. Muži se ve svém volném čase více věnují sportu a sebevzdělávání.

3) Bydliště

Obyvatelé města prožívají svůj volný čas různorodě a jejich víkendové aktivity se liší například od věku, profese, ale i dosaženého vzdělání. Nabídka volnočasových aktivit je rozsáhlá. Obyvatelé venkova se věnují obsahově stejným činnostem bez ohledu na vzdělání či postavení. Nabídka volnočasových aktivit je většinou závislá na dobrovolné činnosti a vzdálenosti kulturních center. V menších obcích mnohdy nabídka volnočasových aktivit chybí.

4) Vzdělání

Vzdělaní lidé jsou více zaměřeni na všestranný rozvoj, pracují na osobním rozvoji, mají bohatší zájmy a potřeby. Věnují se sportovním aktivitám, četbě, výletům do přírody atp. Ačkoliv jsou lidé s vysokoškolským vzděláním nadprůměrně zatíženi, přesto tvoří většinu návštěvníků kulturních a vzdělávacích akcí.

3 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ

Obsah výchovy mimo vyučování tvoří výchovně-vzdělávací činnosti rekreační, odpočinkové, zájmové, sebeobslužné, veřejně prospěšné činnosti a příprava na vyučování.

Pávková a kol. (2008) tyto činnosti definují takto:

- 1) **Rekreační činnosti** slouží k odreagování či odstranění únavy nejen z vyučování. Jedná se o tělovýchovné, sportovní činnosti či manuální práce. Pravidelné zařazování těchto aktivit je jedním z požadavků tělesného ale i duševního vývoje dítěte.
- 2) **Odpočinkové činnosti** jsou jak psychicky, tak fyzicky nenáročné. Tyto činnosti také slouží k odstranění únavy a nejlepší částí dne pro tyto aktivity je čas po obědě. Můžeme zde zařadit procházky, povídání, četba, sběratelství či rukodělné práce.
- 3) **Zájmové činnosti** jsou nejdůležitější součástí obsahu výchovy mimo vyučování. Mezi ty základní lze zařadit zájmové činnosti sportovní, přírodovědné, společenskovední, pracovně technické nebo esteticko-výchovné.
- 4) **Sebeobslužné činnosti** se zaměřují na vedení dětí k samostatnosti. Péče o sebe samotné, ale také například i péče o jejich majetek. Podstatou je pěstování návyků k hygieně, péče o pořádek a návyků při jednání s lidmi. Podmínkou úspěchu je pravidelnost, denní režim a trpělivost.
- 5) **Veřejně prospěšné činnosti** slouží k vedení dětí k dobrovolné činnosti ve prospěch druhých lidí. Příkladem je ochrana životního prostředí, pomoc slabším a starším.
- 6) **Příprava na vyučování** je činnost, která souvisí s plněním školních povinností. Souvisí také se zájmovými činnostmi, při kterých mají děti možnost praktického aplikování vědomostí.

3.1 Zájmová činnost

Zájmové činnosti jsou rozděleny do různých oblastí. Například rukodělné činnosti rozvíjejí manuální dovednosti. Napomáhají osvojit si práci s různými materiály, montáže či šití, vyšívání nebo i vaření. Technické činnosti pěstují technickou představivost, smysl pro přesnost jako je například modelářství. Dále přírodovědná zájmová činnost pěstuje vztah k přírodnímu prostředí a k základům ochrany přírody, ekologie či rybářství. Esteticko-výchovné činnosti rozvíjejí kreativitu, podporují emocionální složku osobnosti, například

hudební nástroje, tanec, film, divadlo. Další zájmovou činností je turistika. Ta spojuje poznávací společenskovední činnost s činností přírodovědnou a s prvky tělovýchovy. Tělovýchova a sport přispívá k rozvoji fyzické zdatnosti a kondice, také mají důležitou roli při sebepoznávání, při výchově k toleranci. Společenskovední zájmová činnost rozšiřuje poznatky o společnosti, její tradice a historie, jazykové znalosti. Činnost s počítači je nejrychleji rozvíjející zájmová oblast, děti získávají počítačové dovednosti, rozvíjejí logické uvažování při programování (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

3.2 Letní a příměstský tábor

Letní tábor je zpravidla týdenní až třítýdenní letní akce konaná o letních prázdninách, kde děti tráví volný čas v přírodě pod stany a bez rodičů. O děti se starají vedoucí od 18 let, pomáhat mohou praktikanti od 16 let. Zázemí zajišťuje provozovatel tábora i z hlediska hygienických podmínek. Program pro děti je různě zaměřený. Děti jezdí na skautské tábory, kde si i samy vaří, starají se o dřevo a teplou vodu, ale jezdí se i na modernější tábory, například taneční, adrenalinové, sportovní nebo výtvarné tábory. Každým rokem se nabídka táborů neustále rozšiřuje. Historie letních táborů začíná v druhé polovině 19. století ve Spojených státech. Zakladatel Junáku Antonín Benjamín Svojsík u nás uspořádal první tábor roku 1912 v Orlovských lesích pod hradem Lipnice u Humpolce. O rok později tábořilo patnáct junáckých skupin (Šantora, 2012).

Příměstský tábor je nabídka pro pracující rodiče, kteří chtějí smysluplně využít volný čas svých dětí v průběhu prázdnin. Z největší části se jedná o letní prázdniny, ale také jarní, podzimní či vánoční nebo velikonoční prázdniny. Příměstský tábor se liší od letního tím, že probíhá pouze v určitý časový úsek dne, většinou jsou to pracovní dny, v místě bydliště a bez možnosti nocování.

Rodiče dovezou své dítě na předem stanovené místo (základnu, klubovnu či jiné zázemí) a ve stanovený čas. Tam si dítě přebírají instruktoři, lektoři či vedoucí tábora. Po příchodu všech přihlášených dětí začíná samostatný program podle týdenního plánu či předem daného zaměření. V režimu dne jsou zajištěny svačiny a oběd provozovatelem, či je vymezený čas na svačinu a oběd vlastní z domova. Na konci dne, ve stanoveném čase a místě, si rodiče děti vyzvedávají (Špiříková, Kačer, 2007).

4 ZAŘÍZENÍ PRO VOLNOČASOVÉ AKTIVITY DĚTÍ A MLÁDEŽE

Využívání volného času patří k sociálně-kulturním problémům dnešního světa. Na jejich řešení se podílejí zařízení soukromá i veřejná, občanská i náboženská. Lidé se snaží rozvíjet, a díky tomu vznikají různá zařízení, které volnočasové aktivity organizují.

Zařízení pro volný čas můžeme nazývat i středisky nebo institucemi. Těchto zařízení existuje velké množství. Jedná se o zařízení podporované státem nebo soukromým sektorem poskytující rodičům jistotu postarání se o děti neboli vedení dětí v době, kdy se jim rodiče nemohou věnovat. Snaží se děti chránit před negativními vlivy prostředí (Janiš, 2009).

Malach (2007) uvádí dle Vyhlášky MŠMT 432/1992 Sb., tyto rozlišení zájmové činnosti ve střediscích pro volný čas:

Pravidelná zájmová činnost

- kroužky (menší zájmové útvary, např. modelářské či počítačové)
- soubory (zaměřuje se na výsledek činnosti, např. pěvecké, divadelní)
- kluby (např. filmový)
- oddíly (turistické a tělovýchovné aktivity)
- kurzy (osvojení si určité dovednosti, např. vaření)

Zájmová činnost příležitostná (zahrnuje nabídku příležitostných aktivit, jako jsou soutěže, turnaje, výlety, exkurze či příměstské prázdninové tábory).

Nabízení spontánních aktivit – dětské herny, posilovny, sportoviště.

Garance a organizace soutěží a přehlídek vyhlašovaných či doporučovaných Ministerstvem školství a mládeže a tělovýchovy.

Práce s talentovanou mládeží. Pro tuto mládež jsou poskytovány speciální zájmové útvary, individuální práce mimo zájmový útvar, tematické úkoly, soutěže, přehlídky, turnaje, individuální či skupinové konzultace, vzdělávací akce, expedice a odborná soustředění.

Prázdninová táborová činnost organizovaná s dětmi a mládeží, nebo i s rodiči v době delšího volna. V největším rozsahu se jedná o letních prázdninách, ale také jarní, podzimní či vánoční prázdniny v délce minimálně čtyř dnů a společně s dvaceti a více dětmi.

Odborná pomoc – ostatním subjektům pečujícím o volný čas dětí a mládeže.

Zájemové vzdělávání lze podle Macka (2007) realizovat těmito formami:

- 1) pravidelnou vzdělávací a zájemovou činností
- 2) příležitostnou vzdělávací a zájemovou činností
- 3) táborem činností i příměstské tábory
- 4) osvětovou činností
- 5) individuální práci pro rozvoj nadání dětí
- 6) organizace přehlídek a soutěží pro děti

4.1 Základní škola

Mezi základní pojem školního vzdělávání patří základní škola. V základní škole děti splňují povinnou školní docházku, zpravidla se jedná o žáky od šestého roku života. Základní škola poskytuje všeobecné základní vzdělání, podporuje osobní rozvoj a motivaci žáka k celoživotnímu učení. Základní škola také připravuje žáky k dalšímu vzdělávání. Mezi další náplň vzdělání patří i tvořivé myšlení a řešení přiměřených problémů, hodnoty životního prostředí, tolerance a ohleduplnost k jiným lidem a k odlišným kulturám, poznání svých schopností a reálných možností a uplatňování vědomosti a dovednosti při rozhodování. V České republice má základní škola dva stupně: 1. primární a 2. sekundární, celkem 9 let docházky (Průcha, 2009).

4.2 Školní družina

Školní družiny jsou určeny pro žáky prvního stupně základních škol, výjimečně i pro žáky druhého stupně. Družiny se řídí vyhláškou *MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájemovém vzdělávání* a dále také vyhláškou *MŠMT o školních družinách a školních klubech č. 87/1992 Sb.* Zřídka kdy funguje provoz družiny i o prázdninách.

Každá družina má vlastní řád, který vydává ředitel. Každý řád by měl obsahovat informace jako je provozní doba družiny, způsob, jakým jsou žáci do družiny přihlašováni, místo, kde je činnost provozovaná, podmínky vyzvedávání či odchodu žáka z družiny a jak je opatřena bezpečnost žáka, který družinu navštěvuje (Janiš, 2009).

Do školní družiny se ohledně přijetí žáka rozhoduje na základě písemné přihlášky, s níž je součástí písemné sdělení rodičů o odchodu dítěte z družiny. O přijetí či nepřijetí žáka

rozhoduje ředitel na základě ustanovení školního vzdělávacího programu. Žáci jsou rozděleni do různých oddělení s maximálním počtem 30 žáků (Macek, 2007).

Školní družina může dle Malacha (2007) pořádat výlety, exkurze, ale i zájmové kroužky. Hlavní náplní družiny jsou tyto aktivity:

- 1) odpočinkové činnosti – klidové hry, deskové hry, poslech pohádek
- 2) rekreační činnosti
- 3) zájmové činnosti
- 4) příprava na vyučování
 - plnění školních povinností, které však nejsou povinnou součástí školní družiny
 - vypracovávání domácích úkolů po 15 hodině či procvičování učiva zábavnou formou např. exkurze
- 5) získávání dalších doplňujících poznatků jako jsou vycházky, poslech, práce s knihou

4.3 Školní klub

Školní klub vznikl kolem roku 1958. Důvodem bylo zjištění, že školní družiny nejsou tolik vhodné pro žáky 6. – 9. tříd. Není u nich tak důležitá sociální funkce (Hofbauer, 2004).

Kluby nabízejí zájmové kroužky, příležitostné akce a aktivity mimo školu. Dále také přednášky a semináře například na téma drogy nebo první pomoc (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Do školního klubu se ohledně přijetí žáka rozhoduje na základě písemné přihlášky. Ředitel školy na základě stanovených podmínek školního vzdělávacího programu poté rozhodne, zda dítě přijme či nepřijme (Macek, 2007).

4.4 Střediska volného času

Střediska volného času většinou vykonávají svou činnost po celý rok, včetně víkendů i všech prázdnin.

Rozlišují se dva typy:

- a) dům dětí a mládeže, uskutečňující činnost ve více okruzích zájmového vzdělávání
- b) stanice zájmových činností zaměřena na jeden okruh zájmového vzdělávání

Střediska jsou určena pro děti a mládež, studenty či pedagogické pracovníky bez ohledu na místo trvalého bydliště (Macek, 2007).

Každé středisko nabízí pravidelné, příležitostné a spontánní aktivity. Mezi pravidelné patří například **kroužek**, který je specializovaný na tanec (moderní či standardní), výtvarné aktivity (keramika, korálkování) či sport (futsal, tenis). Další aktivitou je **klub**, což je třeba divadlo či film. Dále **kurz**, která má ale omezenou dobu trvání. Jedná se o setkání v určitých dnech či týdnech, jejímž závěrem je možnost získání certifikátu či osvědčení.

Mezi příležitostné aktivity můžeme zařadit zimní turnaje, taneční soutěže, exkurze nebo zájezdy. Tyto aktivity mají omezenou délku trvání a jsou pod vedením pedagogického pracovníka. Lze sem zařadit i příměstské tábory (Janiš, 2009).

Spontánní aktivity nemají stanovenou dobu, kdy aktivity probíhají a pedagogický pracovník zde funguje jako dozor či konzultant. Jedná se o aktivity v knihovně, posilovně či na různých sportovištích (Pávková a kol., 2008).

4.5 Domov mládeže

Tato zařízení jsou určena pro studenty středních a vyšších odborných škol. Poskytují především ubytování, stravování a kvalifikované výchovné působení. Historie je zařazená už do středověku, kdy chudí žáci, nazývaní vagabundi, tyto zařízení navštěvovali, protože si nemohli dovolit cestovat mezi školou a rodinou (Janiš ml., 2009).

Domov mládeže je v provozu celý školní rok. O víkendech je provoz specifikován podmínkami škol, které navštěvují ubytovaní žáci. Každý domov mládeže má svůj celoroční plán, který vymezuje práva povinnosti ubytovaných žáků, dále má i denní režim. V domově mládeže je dostatek prostoru pro realizaci zájmů žáků. Přinášejí jim seberealizaci, posílení sebevědomí ale i rozvoj osobnosti (Pávková a kol., 2008).

4.6 Základní umělecké školy

Základní umělecká škola je školské zařízení, které poskytuje vzdělání v tanečních, hudebních, výtvarných a literárně-dramatických oborů. Organizuje studium pro žáky základních a středních škol, i vzdělání pro dospělé (Průcha, Walterová, Mareš, 2009).

Umělecké školy jsou přípravou pro studium například na konzervatoře. Nabízejí však i další aktivity.

Každou základní uměleckou školu spravuje vnitřní řád, obvykle je zájmová činnost organizována v odpoledních hodinách, nejčastěji 14.00 – 22.00 hodin. Základní umělecké školy připravují i prázdninové programy, víkendová soustředění, soutěže či jiná vystoupení pro veřejnost (Knotová, 2011).

4.7 Ostatní volnočasová zařízení

Mezi další volnočasová zařízení patří organizace, jako je například Sokol, Junák, YMCA či Český svaz tělesné výchovy, ale také i muzeum či kino.

Dalšími subjekty, poskytujícími volnočasové aktivity, jsou komerční organizace. Zřizují se jako živnosti a zaměřují se na jakékoliv zájmové činnosti, ale i na hlídání dětí či táborovou činnost (Janiš, 2009).

5 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY DOSPĚLÝCH

Mezi volnočasové aktivity dospělých patří výchovně-vzdělávací, poznávací, rekreační a další dlouhodobé i jednorázové aktivity realizované mimo práci. Tyto aktivity mohou probíhat jak individuálně, tak skupinově. Hlavní funkce jsou relaxační, kompenzační, vzdělávací, sociálně integrační a adaptační (Veteška, 2006).

Typickým rysem je dobrovolnost a neformálnost. Díky těmto charakteristikám nedochází k obavě z neúspěchu či stresu. Dalšími rysy jsou otevřenost, svoboda výběru a pestrost obsahu (Šerák, 2009).

Problémem zájmového vzdělávání dospělých může být lokální nedostupnost žádaného typu aktivity, finance, ale i úroveň, která nemusí mít pevně stanovené normy vybrané aktivity.

5.1 Typy a členění

Volnočasové aktivity dospělých se také rozdělují na několik kategorií jako u volnočasových aktivit dětí.

Šerák (2009) charakterizuje volnočasové aktivity dospělých podle obsahu:

- 1) **Kulturní a estetická výchova** – jejím prostřednictvím se kultura společnosti upevňuje a rozvíjí. Edukace působí dvěma směry, a to výchovou umění nebo výchovou k umění.
- 2) **Pohybová a sportovní výchova** – péče o fyzický a psychický stav člověka. Jedná se o tělesnou výchovu, výkonnostní či vrcholový sport a pohybovou rekreaci.
- 3) **Cestování a turistika** – soubor pohybových a kulturně-poznávacích činností zaměřených na uspokojování potřeby reprodukce fyzických sil člověka ve formě léčebných aktivit, poznávání kultury, společenské komunikace, zábavy a odpočinku.
- 4) **Zdravotní výchova** – prevence a rozvoj zdravotní uvědomělosti.
- 5) **Ekologická výchova** – zprostředkování informací o vzájemných vztazích systému člověk – společnost – příroda. Velkým zájmem je chovatelství, zahrádkářství či rybaření.
- 6) **Vědecko-technické vzdělávání** – neustálý vědecký vývoj s růstem různých oborů. Patří sem kromě hvězdáren či zoologické zahrady například kutilství, chalupaření, modelářství.

- 7) **Jazykové vzdělávání** – pro některé nemusí být bráno jako zájmové vzdělávání, pro někoho ano. Výstupem bývá certifikát určující kvalifikaci. Mnoho zájmových aktivit je nabízeno i v cizím jazyce.
- 8) **Náboženská a duchovní výchova** – snaha o rozvoj duchovního rozměru jedince.

5.2 Zařízení pro volný čas dospělých

Většina zájmových činností dospělých se odehrává v oblasti samostudia, prostřednictvím individuálních zájmů, tedy ve sféře neformálního vzdělávání. Zájmovým vzděláváním se zabývají školy a školské instituce, neziskové organizace, vzdělávací instituce komerčního typu, domovy pro seniory a podniky, které organizují zájmové činnosti pro své zaměstnance (Veteška, 2016).

Volnočasové aktivity na vesnicích zajišťuje z velké části škola, které poskytuje zájmové kroužky především dětem a mládeži. Vesnice a města se od sebe odlišují ekonomickou a kulturní úrovní, profesní a sociální charakteristikou, ale také tradicemi.

Město je prostor, který se vyznačuje vysokou hustotou osídlení obyvatelstva. Je zde nízký počet mezosobních a neformálních vztahů. Město zajišťuje kulturní, obchodní, správní a vzdělávací funkci pro veřejnost. Znamená to, že nenabízí tyto funkce jen svým obyvatelům, ale také obyvatelům přilehlých vesnic. Venkov je prostor, který je charakterizován nižším osídlením, vyšší mírou neformálních vztahů a hlubšími mezosobními vztahy. Vesnice nabízí méně profesních možností a také méně kulturního využití (Patočka, Heřmanová, 2007).

Důležité je, aby se na vesnicích udržovaly tradice, jako jsou hudební, pěvecké či taneční sbory, folklórní kroužky, ale i sbor dobrovolných hasičů nebo jarmarky a podobné svátky. Každá obec by měla mít hřiště, kde se mohou rozvíjet sportovní kroužky. Dále kulturní sál, kde se mohou hrát divadelní představení nebo konat různé plesy a karnevaly (Němec, 2003).

Činnost organizací, které se zabývají zájmovým vzděláváním dospělých, je tak různorodá, že jejich kategorizace musí být zákonitě neúplná. Specializované vzdělávací instituce tvoří jen menšinu nabídky.

Tyto instituce lze podle Solarzyk (2004) dělit takto:

- instituce, která se vzdělávání zabývá primárně (např. jazyk, historie, tělesná výchova)
- instituce, které mají vzdělávání jako dodatkovou, sekundární činnost (např. knihovny,

muzea, hvězdárny, zoologické zahrady)

- instituce, které mají vzdělávání jako jednu z oblastí jejich zájmu (kulturní domy, spolky a kroužky)

5.2.1 Knihovny

Knihovny shromažďují knihy, tiskoviny, výjimečně i zvukové nosiče a jsou nejstaršími institucemi zájmového vzdělávání. První knihovna byla založena v Olomouci roku 1775. Jednalo se o veřejnou Univerzitní knihovnu. V této době začaly vznikat i první půjčovny a čítárny knih a novin, které sloužily poměrně úzkému okruhu zájemců, nejvíce německému měšťanstvu. Podobné instituce začaly vznikat i na základních školách a gymnáziích. Na konci 19. století existovala v českých zemích hustá síť spolkových knihoven s omezenou dostupností pro své členy. Od 30. let byly zakládány knihovny městské a obecní, které byly dostupné všem bez omezení (Cejpek a kol., 2002).

Zákon č. 430, o knihovnách obecních, z roku 1919 umožňoval zřízení knihovny v každé obci. Díky němu se podařilo v Československu vytvořit jednu z nejhustších sítí knihoven na světě. Roku 1897 fungovalo 267 veřejných knihoven, roku 1935 jich bylo již 9292 (Pokorný, 2003).

Dlouhý čas dominoval *zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven*, jehož systémem byly lidové knihovny (místní, okresní, krajské) zřizované v každé obci. Jeho charakterem bylo přispívat k všestrannému vzdělání pracujících v duchu vědeckého a světového názoru. Dále pomáhat při zvyšování jejich politické, kulturní a odborné úrovně, a pomáhat při rozvoji vědy a techniky.

V současné době *zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb*. Tento zákon definuje povinné služby, které má veřejná knihovna nabízet a uvádí činnosti, které má knihovna nabízet zdarma.

Mimo veřejné knihovny existují i knihovny neveřejné, které jsou zřizované při odborných pracovištích nebo ústavech. Své služby poskytují úzkému okruhu účastníků (Šerák, 2009).

Mezi doplňkové služby knihoven můžeme zařadit připojení k internetu na počítačích, besedy se spisovateli a vědci, menší hudební koncerty, soutěže pro děti i dospělé, výstavy prací atp.

5.2.2 Školské instituce

Ve 30. letech 20. století školní systém přijal myšlenku nabídky volnočasových a rekreačních aktivit. Školskými institucemi jsou také základní umělecké školy a vysoké školy, které mohou poskytovat vzdělávací činnosti bezplatně nebo za úplatu v programech celoživotního vzdělávání. Tyto programy mohou být orientovány kvalifikačně, ale i zájmově (např. Univerzity třetího věku).

Komunitní školy mají za cíl naplnit materiální, prostorový a lidský potenciál venkovských základních škol a zkvalitnit tak společenský život. Pořádají se zde besedy, kurzy a společenská setkání pro všechny věkové kategorie. V roce 2002 vznikla Liga komunitních škol, jejímž cílem byla snaha zapojení romské komunity do procesu vzdělávání (Šerák, 2009).

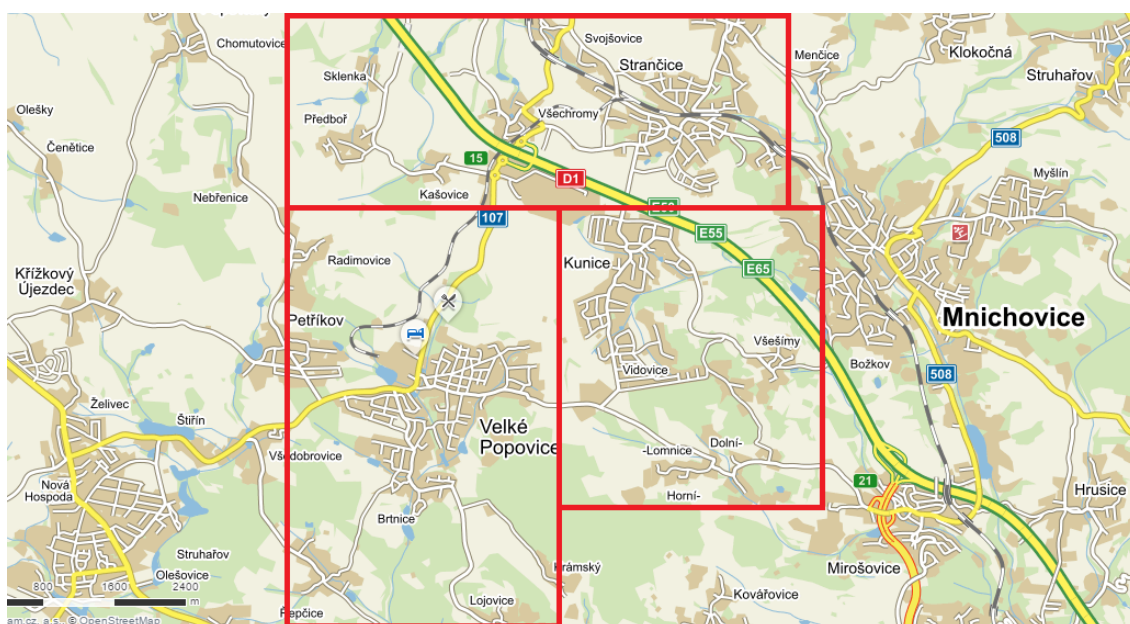
5.2.3 Ostatní instituce

Mezi další instituce můžeme zařadit kulturní domy a sokolovny, které byly myšleny jako střediska společenského a kulturního života obce. Konají se zde například sportovní plesy, dětské karnevaly, taneční zábavy.

Dalšími institucemi jsou soukromé podniky, například sportovní centra, které nabízejí aktivity pro děti, ale i dospělé. Jejich aktivity jsou různorodé. Mohou nabízet různá cvičení pro ženy, posilovny pro muže nebo například tenisové kurty. Některá sportovní centra vlastní bazén, golf nebo dětské dopravní hřiště. Každý soukromý podnik má nabídku aktivit dle svých nápadů, požadavků a samozřejmě finančních možností.

6 ANALÝZA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT VE VYBRANÝCH OBCÍCH OD ROKU 1987 DO ROKU 2017

Pro analýzu byly vybrány tři obce Prahy-východ, které jsou si blízka. Jedná se o Strančice, Velké Popovice a Kunice. Tyto obce byly vybrány z důvodu bydliště a podnikání autorky ve volnočasových aktivitách. V Kunicích organizuje od roku 2014 příměstské tábory a zájmové kroužky, dále pro děti vymýšlí programy na narozeninové oslavy. Výsledek přehledu by také mohl napomoci v rozšíření nabídky volnočasových aktivit agentury.

Obr. 1. Orientační mapa vybraných obcí Strančice, Velké Popovice, Kunice, zdroj: www.mapy.cz

6.1 Strančice

Obec se nachází asi dvacet šest kilometrů jihovýchodně od centra Prahy a šest kilometrů jižně od města Říčany. Pod Strančice spadají okolní obce – Otice, Všechromy, Sklenka, Svojšovice, Předboř a Kašovice.

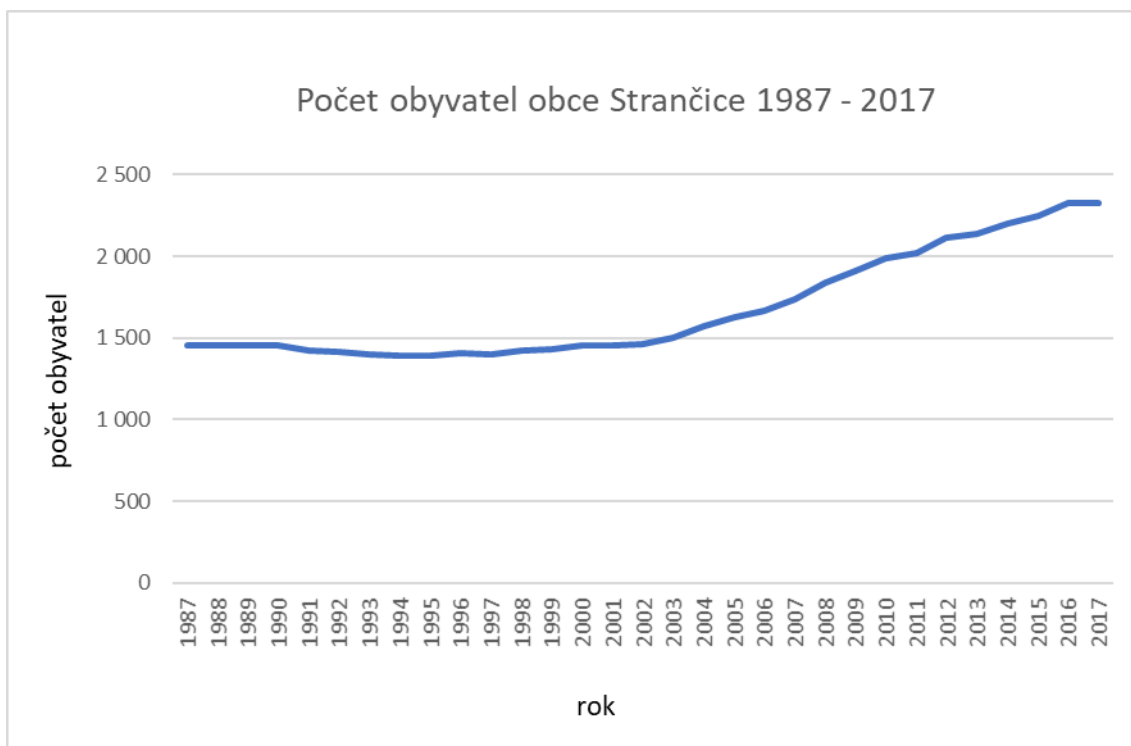

Obr. 2. Mapa Strančice, zdroj: www.mapy.cz

6.1.1 Přehled obyvatel obce Strančice 1987 – 2017

ROK	Stav k 1.1.	Narozeno	Zemřelo	Přistěhovalo se	Odstěhovalo se	+ / -	Stav k 31. 12.
1987	1 463	22	15	37	53	-9	1 454
1988	1 454	22	25	40	39	-2	1 452
1989	1 452	14	22	49	39	2	1 454
1990	1 454	17	23	45	38	1	1 455
1991	1 430	11	21	33	27	-4	1 426
1992	1 426	16	19	30	37	-10	1 416
1993	1 416	17	23	24	35	-17	1 399
1994	1 399	11	20	25	25	-9	1 390
1995	1 390	8	23	40	21	4	1 394
1996	1 394	12	16	25	11	10	1 404
1997	1 404	14	18	30	34	-8	1 396
1998	1 396	13	22	74	38	27	1 423
1999	1 423	11	16	45	33	7	1 430
2000	1 430	14	14	54	27	27	1 457
2001	1 446	13	12	36	27	10	1 456
2002	1 456	13	18	51	38	8	1 464
2003	1 464	23	19	79	42	41	1 505
2004	1 505	19	19	97	31	66	1 571
2005	1 571	21	20	99	46	54	1 625
2006	1 625	19	14	104	67	42	1 667
2007	1 667	22	17	106	44	67	1 734
2008	1 734	30	22	134	40	102	1 836
2009	1 836	20	19	106	31	76	1 912
2010	1 912	28	28	120	46	74	1 986
2011	1 976	26	16	77	46	41	2 017
2012	2 017	32	15	128	46	99	2 116
2013	2 116	25	20	78	58	25	2 141
2014	2 141	24	9	126	80	61	2 202
2015	2 202	26	9	100	68	49	2 251
2016	2 251	34	18	126	70	72	2 323
2017	2 323	28	12	110	70	56	2 329

Tab. 1. Databáze obyvatel Strančice, zdroj: www.czso.cz

Graf 1. Počet obyvatel obce Strančice 1987 – 2017, zdroj: vlastní zpracování

Od roku 1987 do roku 2002 v obci Strančice žilo průměrně 1450 osob s trvalým pobytem. Od roku 2003 se stav zvyšoval v průměru o 50 obyvatel ročně až do roku 2017. V současné době žije v obci Strančice k 1. 1. 2018 celkem 2329 osob s trvalým bydlištěm.

6.1.2 Přehled počtu žáků mateřské a základní školy obce Strančice 1987 - 2017

ROK	ZŠ	MŠ
1987	142	40
1988	145	40
1989	146	40
1990	146	40
1991	145	40
1992	144	40
1993	146	40
1994	145	40
1995	139	40
1996	144	40
1997	146	40
1998	146	40
1999	145	40
2000	138	40
2001	146	40
2002	146	40
2003	146	40
2004	295	60
2005	295	60
2006	295	60
2007	284	60
2008	286	60
2009	291	60
2010	284	60
2011	293	60
2012	295	60
2013	291	60
2014	284	60
2015	293	60
2016	295	90
2017	295	114

Tab. 2. Databáze žáků ve školách Strančice, zdroj: školy a kronika

V obci Strančice funguje základní i mateřská škola. Obě školy od roku 2004 zvýšily kapacitu díky nárůstu obyvatel v obci s trvalým bydlištěm. V roce 2016 a 2017 mateřská škola zvýšila kapacitu do dvou dalších budov. V současné době navštěvuje základní školu 295 žáků a mateřskou školu 114 dětí.

6.1.3 Analýza volnočasových aktivit obce Strančice 1987 - 2017

Pro analýzu volnočasových aktivit v obci Strančice byly použity teoretické poznatky, které vytvořily strukturu pro zjišťování stavu nabízených volnočasových aktivit pro děti, mládež a dospělé.

1) Zařízení pro volný čas dětí a mládež v roce 1987

Základní škola do 5. ročníku se školní družinou

- Pravidelná činnost – sportovní, výtvarný kroužek a gymnastika
- Příležitostná činnost – výlety do zoologické zahrady, muzea hlavního města Prahy
- Spontánní aktivity – školní družina je hernou pro žáky
- Prázdninová činnost – není nabízena

Školní klub

Školní klub nebyl zřízen z důvodu pouze 1. stupně na základní škole a dostatečné kapacity školní družiny.

Mateřská škola

- Pravidelná činnost – sportovní a taneční kroužek
- Příležitostná činnost – výlety po okolí
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Sportovní klub Strančice (dále SK)

- Pravidelná činnost – oddíl kopané
- Příležitostná činnost – turnaje v kopané s kluby dalších obcí pro fotbalisty ve věku 7 – 70 let, turnaje tenisu, přespolní běh
- Spontánní aktivity – možnost využití fotbalového hřiště
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Tělovýchovná jednota Sokol Strančice (dále TJ)

- Pravidelná činnost – tenis, volejbal, gymnastika
- Příležitostná činnost – plesy pro děti a dospělé, dětský karneval, májová veselice, pouťové zábavy

- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Letní a příměstské tábory se v obci nenabízely. Dům dětí a mládeže v obci nebyl zřízen. Stejně tak i domov mládeže či základní umělecká škola. V obci volnočasové aktivity nenabízely žádné jiné komerční a soukromé organizace.

1) Zařízení pro volný čas dospělých v roce 1987

Obecní knihovna

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – výstavy knih
- Spontánní aktivity – studovna
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Školské instituce

V obci nefungovala žádná instituce, která by nabízela další vzdělávání či jiné volnočasové aktivity.

TJ Sokol Strančice

- Pravidelná činnost – oddíl tenisu, cvičení pro ženy
- Příležitostná činnost – tematické společenské plesy
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Svaz žen

- Pravidelná činnost – nebyla nabízena
- Příležitostná činnost – výstavy chovatelů, přednášky o zvířatech, divadelní představení, workshopy a další přednášky pro ženy
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Svaz zahrádkářů

- Pravidelná činnost – nebyla nabízena
- Příležitostná činnost – výstavy a zájezdy po České republice i do zahraničí.
- Spontánní aktivity – pravidelné dobrovolné udržování zeleně
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

2) Zařízení pro volný čas dětí a mládeže v roce 2017

Základní škola se školní družinou

- Pravidelná činnost – angličtina, francouzština, šachy, gymnastika, taneční a baletní příprava, basketbal, keramika, florbal, hokus pokus a kreativní dílny
- Příležitostná činnost – výlety po okolí, divadelní představení
- Spontánní aktivity – školní družina – herna pro přihlášené děti
- Prázdninová činnost – není nabízena

Školní klub

- Pravidelná činnost – angličtina, francouzština, šachy, gymnastika, taneční a baletní příprava, basketbal, keramika, florbal, hokus pokus a kreativní dílny
- Příležitostná činnost – preventivní a naučné besedy, návštěvy knihovny
- Spontánní aktivity – školní klub pro přihlášené děti
- Prázdninová činnost – není nabízena

Mateřská škola

- Pravidelná činnost – sportovní, taneční kroužek, anglický, keramika
- Příležitostná činnost – výlety po okolí, návštěvy knihovny
- Spontánní aktivity – není nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

Sportovní klub Strančice (dále SK)

- Pravidelná činnost – oddíl kopané
- Příležitostná činnost – turnaje v kopané s kluby dalších obcí pro fotbalisty ve věku 7 – 70 let, turnaje tenisu, přespolní běh
- Spontánní aktivity – možnost využití fotbalového hřiště

- Prázdninová činnost – není nabízena

Tělovýchovná jednota Sokol Strančice (dále TJ)

- Pravidelná činnost – tenis, volejbal, gymnastika, badminton, florbal, hudebně dramatický kroužek, aerobik, nohejbal, taekwon-do
- Příležitostná činnost – plesy pro děti a dospělé, dětský karneval, pout'
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – nejsou nabízeny

Rodinné centrum Lodička (dále RC)

- Pravidelná činnost – hrátky se zvířátky, keramika a říkanky u Andělky,
- Příležitostná činnost – festival řemesel, workshopy
- Spontánní aktivity – volná herna pro děti
- Prázdninová činnost – letní a příměstské tábory

Klub dětí a mládeže Čtyřlístek

- Pravidelná činnost – sedmihlásek, atletika, divočiny
- Příležitostná činnost – víkendové akce pro rodiče s dětmi, workshopy, výlety
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – letní a příměstské tábory

3) Zařízení pro volný čas dospělé v roce 2017

Obecní knihovna

Knihovna poskytuje možnost zapůjčení si knih. Pro dospělé žádné volnočasové aktivity nepořádá.

Školské instituce

V obci nefunguje žádná instituce, která by nabízela další vzdělávání či jiné volnočasové aktivity.

TJ Sokol Strančice

- Pravidelná činnost – oddíl tenisu, cvičení pro ženy, aerobik, tenis, volejbal

- Příležitostná činnost – tematické společenské plesy
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – nejsou nabízeny

Svaz žen

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – workshopy a další přednášky pro ženy
- Spontánní aktivity – není nabízena
- Prázdninová činnost – není nabízena

Sportovní centrum Paluba

- Pravidelná činnost – skupinové lekce tance, skupinová posilovací cvičení, zdravotní cvičení, joga, pilates, cvičení s posilovacími pomůckami
- Příležitostná činnost – nejsou nabízeny
- Spontánní aktivity – posilovna
- Prázdninová činnost – nejsou nabízeny

Shrnutí

Základní škola rozšířila svoji kapacitu o druhý stupeň. Nabízí více zájmových kroužků a besedy pro žáky. V roce 2004 vznikl školní klub. Mateřská škola také rozšířila svou kapacitu, nabízí více zájmových kroužků. TJ Sokol rozšířil své oddíly, pravidelně organizuje tradiční tematické plesy pro děti i dospělé. SK Strančice se stará o fotbalisty. Od roku 2014 funguje RC Lodička, od roku 2016 Klub dětí a mládeže Čtyřlístek a od roku 2017 funguje sportovní centrum Paluba. Svaz žen snížil nabídku volnočasových aktivit. Klub zahrádkářů ukončil svoji působnost. Základní umělecká škola funguje ve Velkých Popovicích, a pro tuto oblast je jedna škola dostačující.

Angažovanost obyvatelstva

V roce 1987 žilo v obci Strančice 1463 obyvatel, loňský rok jich už bylo 2329. To je téměř o 1000 obyvatel více. Základní škola rozšířila svoji kapacitu a z pětileté školní docházky se stala devítiletá. Nyní má kapacitu 295 dětí. I mateřská škola zvětšila své prostory z 40 dětí na současných 114 dětí. Obyvatelstvo v této obci tedy přibývá a školy se tomu musely přizpůsobit. Stejně tak se rozšířila nabídka volnočasových aktivit pro děti.

Pro zjištění angažovanosti ve Strančicích bylo osloveno několik organizací. Divadlo Pro Radost, Mateřské centrum Lodička, Tělovýchovná jednota Sokol Strančice a Sdružení přátel studánky.

1) *Divadlo Pro Radost, z.s.*

vznik: 2009

hl. vedoucí: V. Tocháček

počet členů: 12

odehraných představení ve Strančicích: 4x ročně, dohromady 28 představení

počet diváků: 3100

O nich: Soubor se pravidelně každý týden schází a zkouší, většinou před Vánoci soubor odehraje premiéru nového díla. Nehrají jen ve Strančicích, ale i v ostatních obcích Prahy – východ.

Podle pana Toháčka jejich představení navštíví mezi 60 – 110 diváků. Záleží na počasí a pokud se hraje o víkendu či v týdnu. Návštěvnost od jejich založení po současnost se nemění. Stále mají obdobný počet diváků.

2) *Mateřské centrum Lodička, z.s.*

vznik: 2001

předseda: Michaela Hupcejová

O nich: Nabízí veřejné rodinné centrum nejen pro matky s dětmi, nabízí spoustu akcí, setkání, zájmových kroužků, táborů a dalších aktivit

Od roku 2001 svou nabídku aktivit velmi rozšířili, původně pracovali jako hlídací centrum, začali nabízet zájmové kroužky. Nyní spolupracují se Základní školou Strančice, společně organizují například Festival Řemesel a jablečné slavnosti. Od roku 2014 pořádají příměstské a pobytové tábory a rok na to, začali organizovat workshopy v Kavárně u Andělky ve Velkých Popovicích. Největší událostí je Festival řemesel a jablečné slavnosti od roku 2010. První dva ročníky pořádali ve svých prostorách, kde návštěvnost byla zhruba 50-70 návštěvníků. Další dva roky spolupracovala už se ZŠ Strančice a festival se přesunul na strančický minigolf. Od roku 2013 se návštěvnost zvětšuje. 2015 festival navštívilo přes 500 návštěvníků z celé oblasti. Festival je zaměřený na dospělé i děti. Loňský rok bylo návštěvníků mezi 700 – 800.

Vstupné na festival je dobrovolné a i z toho důvodu láká více rodin s dětmi. Centrum pořádá i příměstské a pobytové tábory. Mají svoji kapacitu na jeden turnus 15 dětí, turnusů je každý rok 6 příměstských a 2 pobytové. Zatím neplánují další turnusy, i když by určitě byl zájem.

3) *Tělovýchovná jednota Strančice*

vznik: 1919

starostka: MUDr. Jitka Štolbová

O nich: Sokol má 12 oddílů. Badminton, cvičení pro ženy, cvičení pro rodiče a jejich děti, florbal, gymnastiku, hudebně-dramatický kroužek, mladší žactvo (gymnastiky), mladí žákyně aerobik, nohejbal, taekwon-do, tenis a volejbal.

V roce 1987 má sokol členů 352, v roce 2000 má členů 215, nyní 182 členů. Nabídka volnočasových aktivit se rozšiřuje, ale počty členů klesají. V roce 2004 vznikl například dramatický kroužek. Od roku 2012 nabízí cvičení pro rodiče s dětmi. Důvodem klesajících členů je konkurence. Děti navštěvují kroužky například v MC Lodička, svoji nabídku rozšířila i ZŠ Strančice, a tak mají rodiče pro své děti větší možnosti využití. Sokol pravidelně pro dospělé organizuje společenské plesy na různá témata. U nich není klesající návštěvnost tak veliká. Plesů organizují za rok 4 pro dospělé, a 2 pro děti. Plesy pro děti jsou více navštěvované než ty dospělé, ale pokles není veliký. Sokol má v plánu nabízet stále stejné plesy a nemyslí si, že by návštěvnost klesala tak, že by nějaký rušili.

Podle mého názoru plesy pro dospělé navštěvují starší ročníky, je to pro ně tradice a velké kulturní využití. Lidé ve středním věku více navštěvují jiné aktivity, například kino, divadlo, anebo navštíví dětský ples se svými dětmi. Častokrát také nemají možnost hlídání, babičky chodí do práce a hlídací chůvy také nejsou vždy dostupné.

4) *Sdružení přátel studánky*

Vznik: 2004

Předsedkyně: Libuše Hrubá

O nich: Sdružení má za cíl rozvíjet kulturní tradice, pořádá různé kulturní a vzdělávací akce, snaží se o ochranu přírody, o rozvoj regionu a obnovu zeleně.

Od založení pořádají poslední květnovou neděli „Slavnostní otevírání studánky“. Na této události vystupují děti z MŠ a ZŠ. První tři roky byla návštěvnost mezi 20-30 návštěvníky,

další dva roky se maličko zvedla. Od roku 2010 ji navštěvuje mezi 70 – 100 návštěvníky. Počet návštěvníků záleží na počasí. Další událostí tohoto sdružení je „Ukličme Česko“, kdy návštěvnost je každým rokem větší. O problematice se mluví ve školce i škole, pomáhají i obyvatelé ostatních obcí. Sdružení nemá databázi o tom, kolik lidí se zapojuje. Orientačně se ale každý rok přidá minimálně 10-20 obyvatel.

6.2 Velké Popovice

Obec Velké Popovice se nachází 27 km jihovýchodně od centra Prahy. Pod Velké Popovice spadají tyto obce: Brtnice, Řepčice, Mokřany, Klenové, Dubiny, Křivá ves, Dub, Lojovice a Krámský. Nadmořská výška obce je 400 metrů nad mořem.

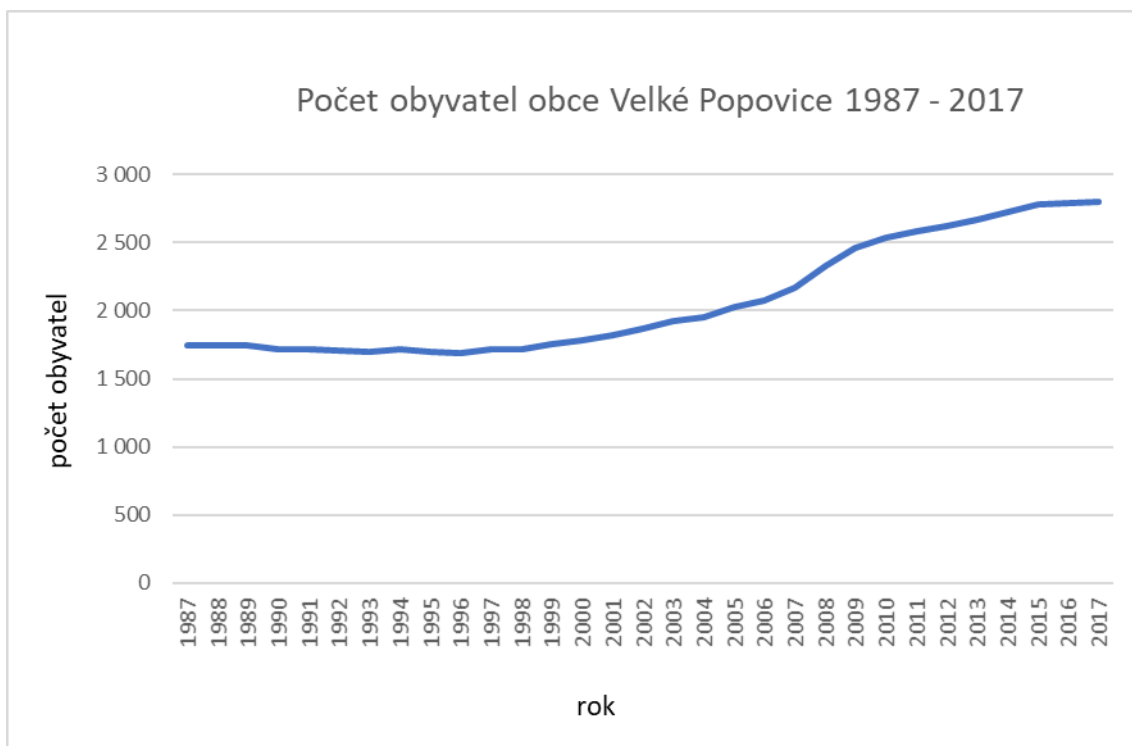

Obr. 3. Mapa Velké Popovice, zdroj: www.mapy.cz

6.2.1 Přehled obyvatel obce Velké Popovice 1987 – 2017

ROK	Stav k 1.1.	Narozeno	Zemřelo	Přistěhovalo se	Odstěhovalo se	+ / -	Stav k 31. 12.
1987	1 741	10	22	61	44	5	1 746
1988	1 746	20	23	47	47	-3	1 743
1989	1 743	18	27	65	55	1	1 744
1990	1 744	22	24	47	67	-22	1 722
1991	1 718	19	23	50	42	4	1 722
1992	1 722	15	24	40	41	-10	1 712
1993	1 712	18	19	38	47	-10	1 702
1994	1 702	25	20	38	25	18	1 720
1995	1 720	11	24	33	37	-17	1 703
1996	1 703	11	29	41	37	-14	1 689
1997	1 689	15	19	64	31	29	1 718
1998	1 718	18	30	50	37	1	1 719
1999	1 719	10	22	72	28	32	1 751
2000	1 751	13	18	58	23	30	1 781
2001	1 773	15	34	106	43	44	1 817
2002	1 817	18	23	95	42	48	1 865
2003	1 865	21	22	102	40	61	1 926
2004	1 926	32	26	82	58	30	1 956
2005	1 956	32	26	117	52	71	2 027
2006	2 027	26	19	107	70	44	2 071
2007	2 071	26	22	159	60	103	2 174
2008	2 174	35	18	190	56	151	2 325
2009	2 325	32	23	180	57	132	2 457
2010	2 457	36	19	141	79	79	2 536
2011	2 520	34	18	114	68	62	2 582
2012	2 582	30	28	109	68	43	2 625
2013	2 625	30	19	91	61	41	2 666
2014	2 666	32	21	113	66	58	2 724
2015	2 724	34	16	98	62	54	2 778
2016	2 778	25	10	82	88	9	2 787
2016	2 787	32	17	90	60	45	2 805

Tab. 3. Databáze obyvatel Velké Popovice, zdroj: www.czso.cz

Graf 2. Počet obyvatel obce Velké Popovice 1987 – 2017, zdroj: vlastní zpracování

Podobně jako v obci Strančice je z tohoto přehledu je zřejmé, že počet obyvatel s trvalým bydlištěm ve Velkých Popovicích stoupá. Do roku 2000 se počty držely průměrně 1720 obyvatel. Největší nárůst byl v letech 2007 – 2009 přibylo o 317 obyvatel více. V současné době žije v obci Velké Popovice k 31. 12. 2017 celkem 2805 osob s trvalým bydlištěm.

6.2.2 Přehled počtu žáků základní, mateřské a umělecké školy obce Velké Popovice 1987 - 2017

ROK	ZŠ	MŠ	ZUŠ
1987	387	65	118
1988	376	60	121
1989	356	70	120
1990	356	68	119
1991	318	45	150
1992	318	52	150
1993	279	40	150
1994	279	41	150
1995	269	40	179
1996	279	52	235
1997	305	48	276
1998	308	68	276
1999	302	60	290
2000	317	62	300
2001	314	62	300
2002	307	60	300
2003	296	58	300
2004	300	60	300
2005	295	58	300
2006	284	60	300
2007	276	80	300
2008	277	81	300
2009	234	75	300
2010	299	80	300
2011	332	80	350
2012	343	80	350
2013	382	78	350
2014	402	80	350
2015	425	79	350
2016	434	79	350
2017	463	80	350

Tab. 4. Databáze žáků ve školách Velké Popovice, zdroj: školy a kronika

V obci Velké Popovice funguje mateřská, základní a základní umělecká škola. Největší nárůst žáků má základní umělecká škola, která od roku 2000 naplňuje svou kapacitu. Od roku 2011 ještě rozšířila kapacitu o 50 žáků a počet 350 žáků je stálý. V mateřské a základní škole se počty žáků mění a rapidně se nezvyšují.

6.2.3 Analýza volnočasových aktivit obce Velké Popovice 1987 - 2017

Pro analýzu volnočasových aktivit v obci Velké Popovice byly použity teoretické poznatky, které vytvořily strukturu pro zjišťování stavu nabízených volnočasových aktivit pro děti, mládež a dospělé.

1) Zařízení pro volný čas dětí a mládež v roce 1987

Základní škola se školní družinou

- Pravidelná činnost – pěvecké kroužky, pohybové hry
- Příležitostná činnost – výlety po okolí, olympiády, turnaje
- Spontánní aktivity – školní družina je hernou pro žáky
- Prázdninová činnost – není nabízena

Školní klub

- Pravidelná činnost – pěvecké kroužky, pohybové hry
- Příležitostná činnost – preventivní přednášky
- Spontánní aktivity – herna
- Prázdninová činnost – není nabízena

Mateřská škola

- Pravidelná činnost – nebyly nabízeny
- Příležitostná činnost – nebyly nabízeny
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

TJ Sokol Velké Popovice

- Pravidelná činnost – oddíl kopané, cvičení žen, badminton
- Příležitostná činnost – plesy pro děti a dospělé, dětský karneval
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Ochotníci a loutkové divadlo

- Pravidelná činnost – není nabízeny

- Příležitostná činnost – sedm divadelních představení od jara do zimy
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Lidová škola umění

- Pravidelná činnost – oddíly hudební, taneční a výtvarné
- Příležitostná činnost – koncerty žáků v knihovně
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

2) Zařízení pro volný čas dospělých v roce 1987

Obecní knihovna a Osvětová beseda

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – cestopisné besedy a psychologické přednášky, koncerty symfonického orchestru
- Spontánní aktivity – výpůjčky knih, studovna
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Svaz zahrádkářů, včelařů a rybářů

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – společná organizace výstav pro veřejnost
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Myslivecké sdružení „Tetřev“ a Požární sbor

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – společná organizace plesů pro dospělé
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

3) Zařízení pro volný čas dětí a mládeže v roce 2017

Základní škola se školní družinou

- Pravidelná činnost – kroužky matematiky, šikovné ručičky, basketbal, florbal, počítače, desko herna, pěvecký sbor, španělština, francouzština.
- Příležitostná činnost – exkurze, závody, charitativní běhy, vaření s šéfkuchařem, noc s Andersonem, baletní workshop, besedy, divadlo, výlety
- Spontánní aktivity – školní družina je hernou pro žáky
- Prázdninová činnost – příměstské tábory prvních 14 dní v létě

Školní klub

- Pravidelná činnost – zájmové kroužky nabízené školní družinou
- Příležitostná činnost – adaptační kurzy a pomoc při organizaci školní družině
- Spontánní aktivity – herna
- Prázdninová činnost – není nabízena

Mateřská škola

- Pravidelná činnost – fotbalová příprava, dechová cvičení, logopedie, keramika
- Příležitostná činnost – lední bruslení
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

TJ Sokol Velké Popovice

- Pravidelná činnost – stolní tenis, kuželky, badminton, taekwon-do
- Příležitostná činnost – plesy pro děti a dospělé, dětský karneval
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

Ochotníci a loutkové divadlo

- Pravidelná činnost – není nabízeny
- Příležitostná činnost – sedm divadelních představení od jara do zimy, víkendové aktivity
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny

- Prázdninová činnost – nejsou nabízeny

Základní umělecká škola (dříve Lidová škola umění)

- Pravidelná činnost – oddíly hudební, taneční, výtvarné a literárně dramatické
- Příležitostná činnost – koncerty žáků v knihovně, soutěže
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

Kavárna u Andělky

- Pravidelná činnost – zájmové kroužky ve spolupráci Klub Čtyřlístek
- Příležitostná činnost – výstavy, workshopy
- Spontánní aktivity – herní koutek pro děti
- Prázdninová činnost – není nabízena

Press Activity school

- Pravidelná činnost – soukromá mateřská školka s zájmovými kroužky
- Příležitostná činnost – víkendové aktivity
- Spontánní aktivity – herna
- Prázdninová činnost – příměstské tábory

4) Zařízení pro volný čas dospělé v roce 2017

Obecní knihovna

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – koncerty žáků, cestopisné besedy, koncerty hudebníků
- Spontánní aktivity – půjčovně knih, studovna
- Prázdninová činnost – není nabízena

Školské instituce

V obci nefunguje žádná instituce, která by nabízela další vzdělávání či jiné volnočasové aktivity.

Pivovar Velké Popovice

- Pravidelná činnost – prohlídky pivovaru
- Příležitostná činnost – festival Den Kozla, Klobáskofest,
- Spontánní aktivity – procházky v areálu pivovaru
- Prázdninová činnost – není nabízena

TJ Sokol Velké Popovice

- Pravidelná činnost – stolní tenis, kuželky, badminton
- Příležitostná činnost – plesy pro děti a dospělé, dětský karneval
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

Wellness a rekondiční centrum SOFIF

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – lekce posilování s trenérem
- Spontánní aktivity – posilovna
- Prázdninová činnost – není nabízena

Shrnutí

Tradice maškarních, hasičských a mysliveckých plesů se zachovala. Nejvíce aktivní je Velkopopovický pivovar, který od roku 1993 organizuje Den Kozla a od roku 2013 Klobáskofest. Sbor dobrovolných hasičů a TJ Slavoj stále fungují a organizují plesy, soutěže a dny dětí. Taktéž loutkové divadlo každoročně odehraje sedm divadelních pohádek. V obci se za posledních několik let vybudovalo privátní wellness, rekondiční centrum a posilovna, malé sportovní centrum v Brtnici a dětské hřiště se skate rampou. Od roku 2015 funguje kavárna „U Andělky. Zimní stadion nabízí bruslení. Konkurencí mateřské školy je od roku 2016 nezisková organizace Press School aktivity, která má kapacitu 24 dětí a nabízí i příměstské tábory.

Angažovanost obyvatelstva

V roce 1987 mělo trvalé bydliště 1741 obyvatel, o třicet let později, tedy v roce 2017 jich přibýlo přes jeden tisíc, tedy 2805 obyvatel. Oproti základní škole ve Strančicích se počet žáků do roku 2009 spíše snižoval, a od tohoto roku počty žáků prudce narůstaly. V mateřské

škole jsou počty dětí od roku 1987 různorodé. Většinou se pohybují kolem 60 dětí, v některých letech je ale počet dětí 40, někdy 80. Od roku 2016 funguje v obci anglická školička Activity school, která přijímá děti od 3 let. Její kapacita je 24 dětí, která ale není naplněna. Školné je dražší, a jelikož není státní mateřská škola plně kapacitně naplněna, tuto možnost školky tedy nemusí využívat obyvatelé, kteří se do státní mateřské školy nevešli. Jiná školka či dětská skupina v obci nefunguje.

Stabilní počty žáků má základní umělecká škola, která se přejmenovala z Lidové školy umění v roce 1990 a od roku 2000 má plnou kapacitu žáků, tj. 300.

Pro zjištění angažovanosti ve Velkých Popovicích bylo osloveno několik organizací: Pivovar Velké Popovice (Den Kozla), Obecní knihovna, SOFIF wellness a sportovní centrum a Tělovýchovná jednota Slavoj.

1) Pivovar Velké Popovice (akce Den Kozla)

1. ročník: 5. června 1993

O Dni Kozla: Den Kozla pořádá pivovar Velké Popovice již 25 let. Jedná se oslavu piva s hudebním programem, v rámci které pořádají prohlídky pivovaru, kde si i návštěvníci mohou vyzkoušet přípravu piva, dále v rámci festivalu probíhají trhy, pouťové atrakce a různé soutěže. Vstup je zdarma.

Den Kozla se koná v areálu pivovaru, tudíž návštěvnost je velmi vázaná počasím. Jelikož je vstup zdarma, není možné zjistit přesný počet návštěvníků. Pivovar poskytl orientační přehledy z každého roku. První rok navštívilo Den Kozla 3000 návštěvníků, o rok později 5000 a třetí rok to bylo už 10 tisíc návštěvníků. 4. – 8. ročník bylo zhruba 15 tisíc návštěvníků, další dva roky byly s návštěvností nižší, tj. 6000 návštěvníků, jelikož byly silné dešťové přehánky. Další roky se pohybovaly v průměru 15 tisíc, 21. ročník, tedy rok 2012 navštívilo Den Kozla 20 tisíc návštěvníků a loňský rok 2017 jich bylo 25 tisíc. Program dne je velmi pestrý a každý rok se snaží ho pivovar více a více rozšiřovat. Zejména hudební část programu je zajištěna hudebními skupinami, které jsou známé a návštěvníci tuto akci navštíví právě díky nim. Z hlediska počtu návštěvníků je vidět, že je o tuto akci stále větší zájem.

2) Obecní knihovna Velké Popovice

vznik: 1918

O knihovně: knihovna sídlí od roku 2006 v nově vybudované budově přímo pro

knihovnu a v současné době má přes 15 tisíc knih. V roce 1918 začínala s 200 svazcích knih, které ji darovala Tělovýchovná jednota Sokol. Nyní mimo pořádá besedy pro mateřskou a základní školou, a spolupracuje s několika obory základní umělecké školy.

V roce 1987 knihovna uspořádala 41 kulturně vzdělávacích aktivit pro 1309 osob, o dva roky to bylo dokonce 68 vzdělávacích aktivit s počtem 1732 návštěvníků. Jednalo se nejvíce o cestopisné besedy, koncerty známých osobností, básně a další tematická zpívání, besedy o historii obce. Od té doby ale počet návštěvníků prudce klesá, například v roce 2001 uspořádala pouze 7 kulturně vzdělávacích aktivit. Roku 1997 přestala organizovat koncerty z důvodu nízké návštěvnosti. V současné době knihovna funguje hlavně jako studovna a půjčovna publikací, organizuje kurz počítačů pro seniory a další sousedská setkání. V knihovně se ale nejvíce prezentují žáci základní umělecké školy hudebními a tanečními představeními. O besedy přestal být zájem přibližně od roku 2004 i přes to, že počet obyvatel v obci roste. Není zájem zejména z toho důvodu, že se začal používat internet a spoustu článků, dokumentárních videí apod. mohli obyvatelé dohledávat tam. Obdobně je to s besedami o historii obce, mladé lidi si troufnou říct, že už to tolik nezajímá jako ty starší generace, které byly pravidelnými návštěvníky. Fenomén internetu je v obci podle knihovny z hlediska společenských aktivit velkým problémem. Obyvatelé nemají nutkání se scházet na těchto besedách a koncertech právě kvůli velkým možnostem internetu.

3) *SOFIF – rekondiční centrum*

vznik: 16. srpna 2018

O centru: Centrum nabízí solárium, fitness, masáže, kosmetiku, výživové poradenství a floating.

V centru je nejvíce využívána posilovna, která byla první vybudovaná. Následovalo solárium a floating. Poslední dva roky nabízí i masáže, výživové poradenství a kosmetiku. Centrum navštěvují pravidelně obyvatelé Velkých Popovic a okolí nich obecně více přes zimu než léto. Nejvíce využívají permanentky na vstupy. Ženy více navštěvují solárium a floating, muži posilovnu. Přes týden je posilovna více využívána po 16.00h. O víkendu ale spíše dopoledne od 10 do 12 hodin. Poslední dva roky centrum navštěvují zákazníci na dlouhodobé permanentky než jednorázové vstupy, tudíž mají pravidelné zákazníky, ale své prostory zatím nemají v plánu rozšiřovat, i když by byly plně využity jako jejich prostory do teď. Centrum je

jediné v obci a v okolí 10 km. Jeho největší konkurencí je Fit centrum Mnichovice, které ale nabízí skupinové cvičení. Centrum má tedy velkou výhodu v tomto druhu sportovní a volnočasové nabídky aktivit.

4) *Tělovýchovná jednota Sokol Velké Popovice*

vznik: 1912

starosta: Zdeněk Petřík

O sokole: Sokol v současné době má oddíl stolního tenisu, klasického tenisu, badmintonu, kuželek, taekwon-da. Dále pod Sokol patří loutkové divadlo, které funguje od roku 1928.

Roku 1990 bylo v Sokole 310 členů, o tři roky později jich bylo pouze 185. Počet členů stále klesá. Sokol ve spolupráci s obcí organizuje tematické plesy pro dospělé. Účast je vždy hojná, ale je to tím, že plesy nejsou tak často, jak před třiceti lety. Tradice je tedy zachována, ale plesů už není tolik. Sokol Velké Popovice je na tom z hlediska konkurence obdobně jako Sokol Strančice. Základní škola nabízí spoustu zájmových kroužků, velmi úspěšná z hlediska využití volného času je i základní umělecká škola. Loutkové divadlo pravidelně odehrává v prvním čtvrtletí každého roku sedm až osm představení pro děti, které mají návštěvnost kolem 40 – 50 diváků. Záleží na počasí a na dalších aktivitách, které se v obci konají, nicméně návštěvnost se udržuje.

6.3 Kunice

Kunice jsou obec, která leží v okrese Praha-východ 8 km jihovýchodně od hranic Prahy. Obec sestává z pěti částí. Dolní a Horní Lomnice, Kunice, Vidovice a Všešimy. Nadmořská výška 419 m.

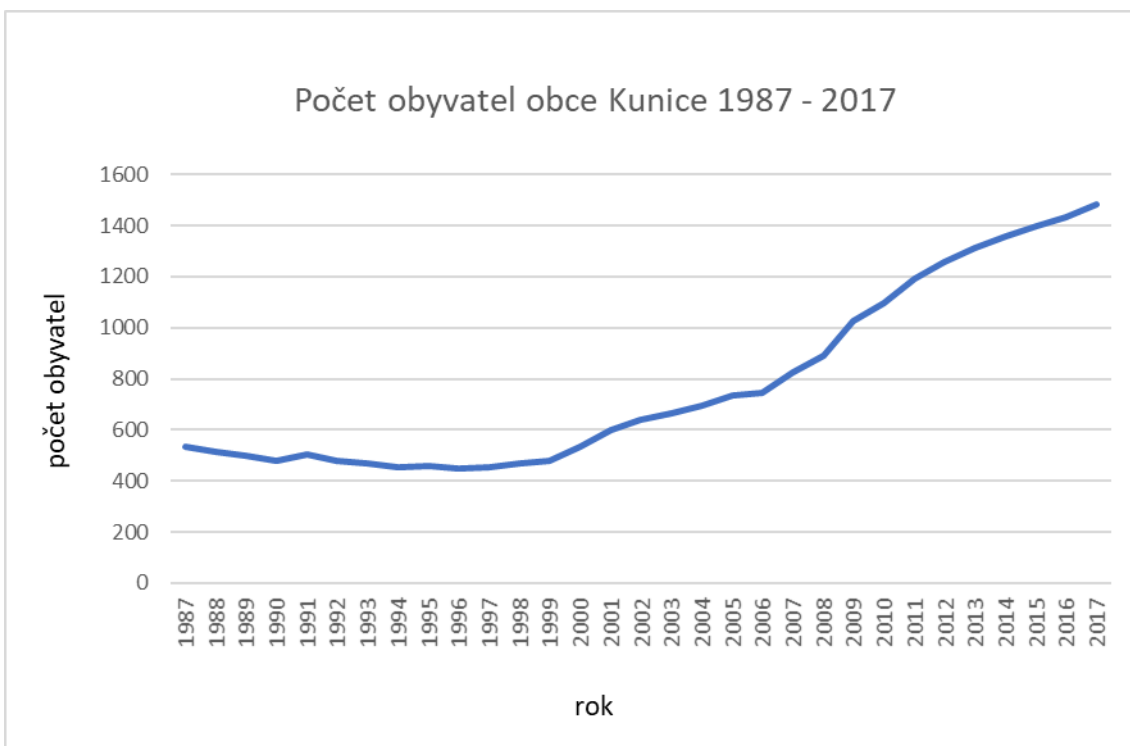

Obr. 5. Mapa Kunice, zdroj: www.mapy.cz

6.3.1 Přehled obyvatel obce Kunice 1987 – 2017

ROK	Stav k 1.1.	Narozeno	Zemřelo	Přistěhovalo se	Odstěhovalo se	+ / -	Stav k 31. 12.
1987	547	7	10	13	21	-11	536
1988	536	4	8	-	19	-23	513
1989	513	6	4	11	26	-13	500
1990	500	7	10	6	24	-21	479
1991	518	2	9	7	16	-16	502
1992	502	3	10	1	19	-25	477
1993	477	3	11	13	12	-7	470
1994	470	3	7	4	15	-15	455
1995	455	4	11	18	9	2	457
1996	457	2	6	5	9	-8	449
1997	449	6	7	16	9	6	455
1998	455	-	6	28	7	15	470
1999	470	4	9	22	7	10	480
2000	480	4	5	68	13	54	534
2001	565	7	9	44	9	33	598
2002	598	10	8	55	16	41	639
2003	639	6	12	45	12	27	666
2004	666	7	10	51	19	29	695
2005	695	11	10	51	12	40	735
2006	735	9	9	43	31	12	747
2007	747	8	8	91	14	77	824
2008	824	7	7	84	18	66	890
2009	890	19	6	141	17	137	1 027
2010	1 027	15	11	82	18	68	1 095
2011	1 114	11	3	92	22	78	1 192
2012	1 192	19	12	78	20	65	1 257
2013	1 257	17	12	71	19	57	1 314
2014	1 314	20	8	60	28	44	1 358
2015	1 358	17	10	61	29	39	1 397
2016	1 397	17	7	69	45	34	1 431
2017	1 431	16	8	72	30	50	1 481

Tab. 5. Databáze obyvatel Kunice, zdroj: www.czso.cz

Graf 3. Přehled obyvatel obce Kunice 1987 – 2017, zdroj: vlastní zpracování

Ze všech tří obcí má obec Kunice největší nárůst obyvatel s trvalým bydlištěm, počtem je ale stále na posledním místě. Do roku 1999 se počet obyvatel držel kolem 470. Od roku 2000 počet stále navyšuje. V současné době žije v obci Kunice k 31. 12. 2017 celkem 1481 osob s trvalým bydlištěm.

6.3.2 Přehled žáků v mateřské, základní škole a Střední škole řemesel obce Kunice 1987 – 2017

ROK	ZŠ	MŠ	SŠŘ
1987	x	32	246
1988	x	32	233
1989	x	32	175
1990	x	32	nedohledáno
1991	x	32	165
1992	x	32	173
1993	x	32	167
1994	x	40	171
1995	x	40	164
1996	x	40	123
1997	x	40	97
1998	x	47	70
1999	x	47	105
2000	x	47	86
2001	x	47	104
2002	x	47	135
2003	x	47	136
2004	x	47	129
2005	x	47	128
2006	x	47	104
2007	x	47	93
2008	x	47	78
2009	x	47	81
2010	x	69	83
2011	x	69	75
2012	x	69	82
2013	x	69	62
2014	16	118	56
2015	46	118	49
2016	67	118	47
2017	88	118	52

Tab. 6. Databáze žáků ve školách Kunice, zdroj: školy a kronika

Od roku 2014 je opět v obci Kunice zřízena základní škola. Je to z důvodu nárůstu počtu obyvatel a nepřijímání žáků do přilehlých obcí z důvodu nedostatečné kapacity. Počty žáků ve Střední škole řemesel velmi klesají. Před 30 lety navštěvovalo školu 246 žáků a v roce 2017 jich bylo 52. Mateřská škola svoji kapacitu pomalu rozšiřuje o menší počty žáků. Rozšíření

kapacit proběhlo v roce 2014.

6.3.3 Analýza volnočasových aktivit obce Kunice 1987 - 2017

Pro analýzu volnočasových aktivit v obci Kunice byly použity teoretické poznatky, které vytvořily strukturu pro zjišťování stavu nabízených volnočasových aktivit pro děti, mládež a dospělé.

Roky 1987 – 1994 nejsou zaznamenány. V těchto letech nikdo kroniku nevedl. V obci nevycházeli zpravodaj. Tato data nešla dohledat. Oslovila jsem i místního starousedlíka pana Pavla Špačka, který mi byl na obci doporučen k dohledání záznamů k těmto rokům. Pan Špaček byl v obci starostou a spoustu záznamů uchovává u sebe doma do roku 1945. Následná léta nikdo nezaznamenával. Tyto data jsem se snažila dohledat v archivu Prahy – východ, který sídlí ve Zdíbech, ale bohužel nejsou data novější 30 let veřejnosti přístupná.

1) Zařízení pro volný čas dětí a mládež v roce 1995

Základní škola

Základní škola není v obci zřízena. Žáci navštěvovali školy ve Strančicích a Velkých Popovicích.

Školní klub

Školní klub nebyl zřízen z důvodu absence základní školy v obci.

Mateřská škola

- Pravidelná činnost – sportovní a taneční kroužek
- Příležitostná činnost – výlety po okolí
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Odborné učiliště Kunice

- Pravidelná činnost – sportovní hry v rámci internálních služeb

- Příležitostná činnost – jarmark, velikonoční trhy, divadelní představení, ples
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

Tělovýchovná jednota Kunice

- Pravidelná činnost – oddíl kopané
- Příležitostná činnost – turnaje v kopané s kluby dalších obcí pro fotbalisty ve věku 7 – 70 let, den dětí, maskarní plesy, cvičení pro děti
- Spontánní aktivity – možnost využití fotbalového hřiště
- Prázdninová činnost – fotbalové soustředění

Letní a příměstské tábory se v obci nenabízely. Dům dětí a mládeže v obci nebyl zřízen. Stejně tak i domov mládeže či základní umělecká škola. V obci volnočasové aktivity nenabízely žádné jiné komerční a soukromé organizace.

2) Zařízení pro volný čas dospělých v roce 1995

Obecní knihovna

V obci nebyla zřízena knihovna. Obyvatelé mohli využívat knihovnu ve Velkých Popovicích, Strančicích, Mnichovicích.

Školské instituce

V obci nefungovala žádná instituce, která by nabízela další vzdělávání či jiné volnočasové aktivity.

Svaz zahrádkářů Kunice

- Pravidelná činnost – nebyla nabízena
- Příležitostná činnost – pět zájezdů po České republice, dvě výstavy rostlin
- Spontánní aktivity – nebyly nabízeny
- Prázdninová činnost – nebyla nabízena

3) Zařízení pro volný čas dětí a mládeže v roce 2017

Základní škola

- Pravidelná činnost – sportovní hry, angličtina, keramika, atletika, deskové hry, výtvarný kroužek, hokus pokus, šikovné ručičky, taekwon-do
- Příležitostná činnost – výlety s ekologickou tematikou, výlety do knihovny, školy v přírodě, víkendové pobyty
- Spontánní aktivity – školní družina je hernou pro žáky
- Prázdninová činnost – není nabízena

Školní klub

Školní klub bude fungovat od září 2018, kdy bude mít škola třídy 1. – 5. ročník. V současné době pro jejich kapacitu postačí školní družina.

Mateřská škola

- Pravidelná činnost – sportovní a taneční kroužek, keramika, angličtina
- Příležitostná činnost – tematické výlety
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

Střední škola řemesel (dříve Odborné učiliště Kunice)

- Pravidelná činnost – sportovní hry v rámci internátních služeb
- Příležitostná činnost – Staročeské Vánoce, ples absolventů
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – není nabízena

Tělovýchovná jednota Kunice

- Pravidelná činnost – oddíl kopané a volejbalu
- Příležitostná činnost – turnaje v kopané s kluby dalších obcí pro fotbalisty ve věku 7 – 70 let, maškarní plesy a sportovní plesy
- Spontánní aktivity – možnost využití fotbalového hřiště
- Prázdninová činnost – příměstský fotbalový kemp

Zámek Berchtold

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – tematické dny pro děti i dospělé, turnaje v tenise, výstavy veteránů, strašidelné peklo
- Spontánní aktivity – zámecká zahrada, výstava miniatur hradů, volnočasové hřiště, tenisové kurty, dopravní hřiště, mini ZOO
- Prázdninová činnost – příměstské sportovní kempy

Agentura MAITESS

- Pravidelná činnost – není nabízena
- Příležitostná činnost – tematické dny pro děti a dospělé
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – příměstské sportovní, tvořivé, jazykové, koňské tábory

4) Zařízení pro volný čas dospělé v roce 2017

Obecní knihovna

V obci není zřízena knihovna. Obyvatelé mohli využívat knihovnu ve Velkých Popovicích, Strančicích, Mnichovicích.

Školské instituce

V obci nefungují žádná instituce, která by nabízely další vzdělávání či jiné volnočasové aktivity.

Svaz zahrádkářů Kunice

- Pravidelná činnost – nejsou nabízeny
- Příležitostná činnost – pravidelná úterní setkání členů
- Spontánní aktivity – nejsou nabízeny
- Prázdninová činnost – nejsou nabízeny

Tělovýchovná jednota Kunice

- Pravidelná činnost – oddíl kopané
- Příležitostná činnost – turnaje v kopané s kluby dalších obcí pro fotbalisty ve věku

7 – 70 let, sportovní plesy

- Spontánní aktivity – možnost využití fotbalového hřiště
- Prázdninová činnost – není nabízena

Zámek Berchtold

- Pravidelná činnost – cvičení pro ženy, jóga,
- Příležitostná činnost – tematické dny pro děti i dospělé, turnaje v tenise, výstavy veteránů, zvěřinové hody, koncerty kapel, rytířské slavnosti
- Spontánní aktivity – tenisové kurty
- Prázdninová činnost – není nabízena

Shrnutí

Vývoj volného času v Kunicích je v porovnání se Strančicemi a Velkými Popovicemi největší. Před rokem 2005 se o volnočasové aktivity staraly pouze TJ Kunice a Odborné učiliště, výjimečně Svaz zahrádkářů. Od roku 2005 funguje zrekonstruovaný zámek Berchtold se Sport centrem. Roku 2012 založila TJ Kunice oddíl volejbalu. Od roku 2014 funguje v obci základní škola, která se každým rokem navyšuje o jednu třídu prvňáčků. V září 2018 bude mít škola 5. ročníků. Od stejného roku funguje Agentura MAITESS, která o letních prázdninách pořádá několik příměstských táborů pro děti různých věkových kategorií. V současné době se TJ Kunice stará o 11 družstev kopané. Střední škola řemesel (dříve Odborné učiliště Kunice) má každoročně méně žáků. Veškeré jejich jednorázové akce, např. Staročeské Vánoce, jarní či velikonoční trhy, se v obci už bohužel nenabízí. Je to z toho důvodu, že je žáků málo, a kapacitně a časově by nezvládli kompletní akci připravit. Škola ještě před pár lety prodávala vánoční cukroví, velikonoční beránky, ale nyní je žáků tak málo, že by to množství poptávky nedokázali vyrobit. Jediné tradice, které se škola může dále držet, je ples absolventů. Ten ale bohužel nijak obci z hlediska náplně volného času pro obyvatele Kunic a okolí nepřidá, jelikož je pořádáný hlavně pro studenty školy a jejich rodiče. Tradice v obci se drží díky TJ Kunice, která pořádá plesy pro děti i dospělé. Obdobně jako ve Velkých Popovicích Den Kozla, je v Kunicích tradicí Kunfest – hudební festival. Základní umělecká škola funguje ve Velkých Popovicích a pro tuto oblast je jedna škola dostačující. Podobně je na tom Dům dětí a mládeže, který v obci není zřízen. Je to z toho důvodu, že má obec méně obyvatel, a tudíž není tak velké středisko v obci potřeba.

Angažovanost obyvatelstva

V obci Kunice v roce 1987 žilo 547 obyvatel, o 30 let později, tedy v roce 2017 jich bylo už 1481. I v této obci je to o téměř tisíc obyvatel. Velkou chloubou obce je zrekonstruovaný zámek Berchtold, který funguje jako hotel, ale pořádá od svých počátků několik kulturních a volnočasových aktivit. V roce 2014 se po třiceti letech nově vybuďovala základní škola, kterou v současné době navštěvuje již 88 dětí ve čtyřech třídách a ročnících. Škola byla vybudovaná z důvodu naplněných kapacit v okolních obcích, tj. Velké Popovice a Strančice. V obci je jedna mateřská škola, která má kapacitu 114 dětí od roku 2017. Dalším přínosem volnočasových aktivit v obci je Agentura MAITESS, která přes léto nabízí příměstské tábory pro děti od 3 do 15 let. Kunice jsou proslavené i fotbalem, jelikož jeden čas hráli v 3. lize. Klub se stará o fotbalisty od 2 po 99 let.

Pro zjištění angažovanosti v Kunicích byly osloveny tyto organizace: Zámek Berchtold, Agentura MAITESS s.r.o, TJ Kunice, KunFest

1) Zámek Berchtold

vznik: 18. dubna 2005, pro veřejnost 2007

majitel: Václav Růžička

O zámku: Zámek Berchtold nabízí hotelové služby, wellness, restauraci. V areálu se nachází i sportcentrum, které má tři tenisové kurty, golf simulátor a tělocvičnu na skupinové cvičení. Pro děti je v areálu i mini ZOO, výstava miniatur hradů a dopravní hřiště. Zámek pořádá různé aktivity pro děti i dospělé.

Zámek je velkým lákadlem pro víkendové výlety pro rodiny s dětmi. Každý si tam může najít své využití. Samotné sportcentrum je obyvateli Kunic a okolí velmi dobře využité. Pravidelné návštěvníky má na lekcích tenisu a pronájmech kurtů. Samotný zámek ale pro obyvatele Kunic a okolí není z hlediska pravidelnosti nijak zajímavý ani cenově dostupný. Vstupné na zámek je vysoké. Nárazové aktivity, jako jsou koncerty, plesy, tematické dny pro děti jsou pro obyvatele Kunic a okolí velkým přínosem. Díky nim se nabídka volnočasových aktivit prudce zvedla. Zámek pár let provozoval i soukromou mateřskou školu. Podle zámku byla docházka dětí nepravidelná, a proto se rozhodl školu zrušit. Myslím si, že bylo školné dost vysoké, a i

to byl faktor, proč o školku nebyl takový zájem. Každé jaro zámek pořádá akci s názvem „Vítání jara“. Na programu byly soutěže, vystoupení dětí z mateřské školy, výtvarné dílny. První ročník byl úspěšný, v dalších třech letech se návštěvnost snižovala, a tak už s touto akcí zámek dál nepokračoval. Pravidelná návštěvnost obyvatel Kunic a okolí je na hudebních koncertech a dnech dětí s výstavou veteránů. V obci se tyto aktivity začínají stávat tradicemi, a mluví se o nich několik měsíců dopředu. Návštěvnost zámku je zaznamenána zámekem od roku 2011. Nejvíce si kupují návštěvníci vstupenky na dětský ráj, což je výstava miniatur hradů, dopravní hřiště, mini ZOO atp. V roce 2011 bylo 2544 návštěvníků dětského ráje a 194 návštěvníků, kteří si šli prohlídnout zámek. Návštěvníků, kteří navštívili dětský ráj i zámek, bylo 538. Další rok prudce navýšil. Dohromady bylo prodaných 8137 vstupenek. 2013 – 2015 byly s počtem návštěvníků obdobné. Rok 2016 byl s počtem návštěvníků nejúspěšnější, celkem 11 734.

2) *Agentura MAITESS, s.r.o.*

vznik: 9. dubna 2014

majitel: Bára Lupínková

O agentuře: Společnost nabízí přes léto příměstské tábory – pro nejmenší děti, sportovní, taneční, tvořivé, koňské a anglické. Mezi další aktivity patří pořádání programů na narozeninové oslavy, zájmové kroužky, tematické dny, charitativní bazary a hudební festival.

V roce 2014 měli na příměstských táborech 17 dětí, jednalo se o sportovní a taneční tábor, další rok jich bylo 88 na sportovních, tanečních, fotbalových táborech a táborech pro nejmenší a minulý rok 162 dětí. Každý rok nabízí nové tábory, např. koňské či anglické. Spolupracuje i se zámekem Berchtold na jeden turnus táborů. Ze zvyšujícího počtu dětí je zřejmé, že je o příměstské tábory zájem. Mezi lety 2015 – 2017 se na tábory přihlásilo 35 - 45 dětí, které se zúčastnily předchozí roky. Nejvíce přihlášených dětí je z okolí obce Velké Popovice. Ostatní aktivity jsou jednorázové, a prozatím nebyly další ročníky, aby se mohly porovnávat počty návštěvníků, mimo charitativní bazary, které se pořádají v Praze.

3) *Tělovýchovná jednota Kunice*

vznik: 1934

předseda: Vladimír Hašek

O klubu: klub má 9 oddílů od nejmenších „Baby foot“ po nejstarší „Stará garda“. Od roku 2000 do Kunic jezdí České reprezentační mužstvo na soustředění, a tento týden je pro obyvatel Kunic a okolí už pravidelnou událostí.

Od roku 1987 se počet členů drží mezi 280 – 320 členy. Mezi lety 2002 – 2009 fungoval oddíl dívek. V roce 2011, kdy A mužstvo hrálo 3. ligu, se počet členů navýšil, a tak klub rozdělil „žáky“ a „dorost“ na mladší a starší. Od roku 2015 funguje oddíl „baby foot“, který navštěvují děti od 2 let. V současné době má klub 265 členů. Fotbalová utkání „A týmu“ jsou pravidelným programem kunických starousedlíků. V obci má fotbal dlouholetou tradici a dá se říct, že jako jediná organizace obyvatele Kunic spojuje.

4) *KunFest*

vznik:2005

organizátor: Antonín Souček

O festivalu: hudební festival zaměřený na žánr rock a punk, každoročně zahraje šest až osm různých hudebníků a kapel

Třináct let se pořádá v obci tato velká hudební událost. Festival navštěvuje každý rok kolem 180 – 200 návštěvníků. Obyvatel Kunic a okolí festival navštíví každý rok cca 80 návštěvníků, ostatní jsou fanoušci hudebníků. KunFest v obci je už tradicí.

7 VÝZKUM

7.1 Definice zkoumaného problému

Pro výzkum této práce byli osloveni obyvatelé Velkých Popovic, Strančic a Kunic. Pomocí dotazníku jsem zjišťovala, jaké navštěvují sportovní, kulturní a další volnočasové aktivity, jak často a jak dlouho. Dále v dotazníku odpovídali svým názorem na volnočasové aktivity a to, jak dlouho si myslí, že jsou nabízeny, jaká organizace či událost svými volnočasovými aktivitami přispěla k rozvoji, a jaká obec svoji nabídku volnočasových aktivit nejvíce rozšířila. Dotazovaní také odpovídali na otázky, zda-li navštívili ve vybrané oblasti aktivity, které by již v budoucnu nenavštívili. Jaké volnočasové aktivity jim chybí pro sebe a pokud mají děti, tak pro své děti.

Pro výzkum této práce byli také osloveni žáci základní školy Velké Popovice, Strančice a Kunice. Dotazovaní zodpovídali otázky: pohlaví dotazovaného, na jakou chodí základní školu, jak tráví svůj volný čas, jaké zájmové kroužky navštěvuje, zda jezdí na letní a příměstské tábory, jaké zájmové kroužky by chtěli navštěvovat.

Výsledky výzkumu by měly být přínosem pro Agenturu MAITESS. Díky zodpovězeným otázkám, by tak agentura mohla rozšířit svoji dosavadní nabídku volnočasových aktivit.

7.2 Výběr cílové skupiny a dotazníky

Cílové skupiny byly vybrány dvě. Žáci základních škol a obyvatelé žijící ve vybraných obcích.

Nejdříve probíhalo dotazování obyvatel žijících ve vybraných obcích formou anonymního dotazníku, který byl umístěn na webovém portálu Survio.com od 15. ledna 2018 do 11. března 2018. Internetové dotazování jsem využila z důvodu nízké časové náročnosti, a také proto, že v obci Kunice žiji, v okolí mám několik přátel, kteří byli ochotni dotazník vyplnit a rozeslat dál mezi své rodiče, přátel a známé.

Dotazník byl rozeslán přes sociální síť Facebook. Dále byla využita e-mailová komunikace s prosbou o vyplnění s klienty Agentury MAITESS, kde jsem jednatelkou, jejichž děti navštěvují příměstské tábory a další volnočasové aktivity, které agentura nabízí. K tomu byla využita i Facebooková stránka agentury. Díky ní se odkaz na dotazník zobrazil

dalším osobám žijícím ve vybrané oblasti a mohli dotazník vyplnit.

Pro druhou část výzkumu byly osloveny tři základní školy, které s dotazováním souhlasily. Dotazníky ručně vyplňovali žáci 1. stupně základních škol vybraných obcí dotazník dne 24. května 2018 v rámci vyučovacích hodin s jejich třídní učitelkou. Třídní učitelka jim zadání přečetla a odpověděla na případné dotazy.

8 VYHODNOCENÍ – DATA ZÍSKANÁ ANALÝZOU ODPOVĚDÍ

Získaná data vyplněných dotazníků byla shrnuta a převedena do následujících grafů. Celkový počet vyplněných dotazníků, které byly možné k použití do výzkumu, byl 248.

8.1 Dotazník pro obyvatele vybraných obcí

Otázka č. 1: V jaké obci žijete?

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 86 osob žijících ve Velkých Popovicích, 77 osob ve Strančicích a 85 osob v Kunicích.

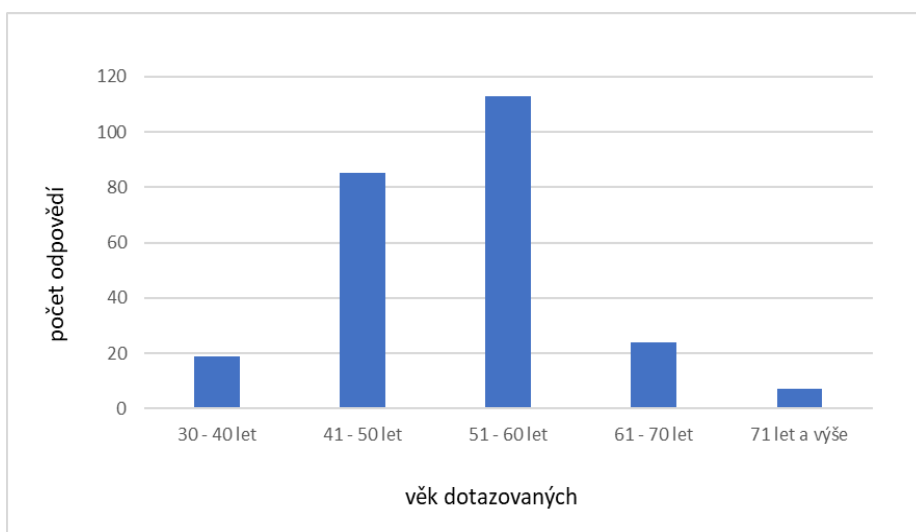
Otázka č. 2: Žijete v obci více jak 30 let?

Dotazovaní měli na výběr možnost „ano“ a „ne“. Pokud zadali možnost „ne“, dotazník pro ně končil.

Otázka č. 3: Jste žena či muž?

Z celkového počtu 248 dotazovaných se zúčastnilo 146 žen a 102 mužů.

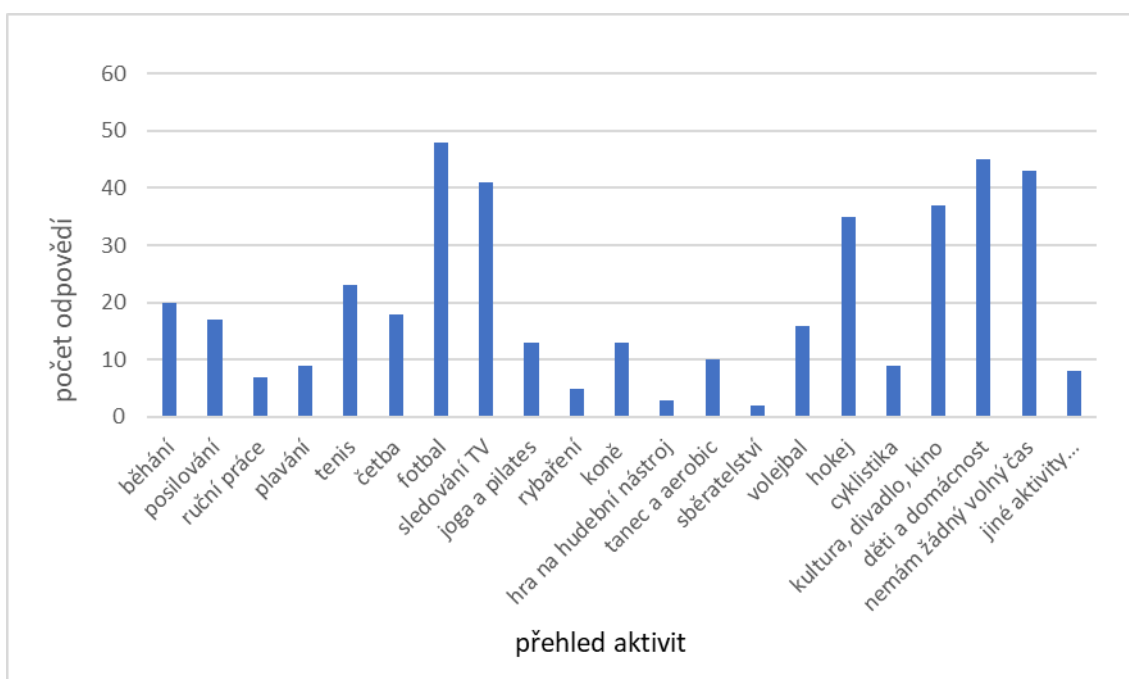
Otázka č. 4: Kolik je Vám let?

Graf 4. Věk dotazovaných osob, zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce dotazovaných bylo ve věku 51 - 60 let s celkovým počtem 113. Ve věkové kategorii 41– 50 let odpovědělo 85 dotazovaných a v kategorii 61 – 70 let odpovědělo 24 dotazovaných. 19 odpovědí vyplnili dotazovaní ve věku 30 – 40 let a 7 dotazníků vyplnili dotazovaní ve věku 71 let a více. V dotazníku byla možnost odpovědi méně jak 29 let. Ti dotazovaní, kteří vybrali tuto odpověď, v dotazování skončili.

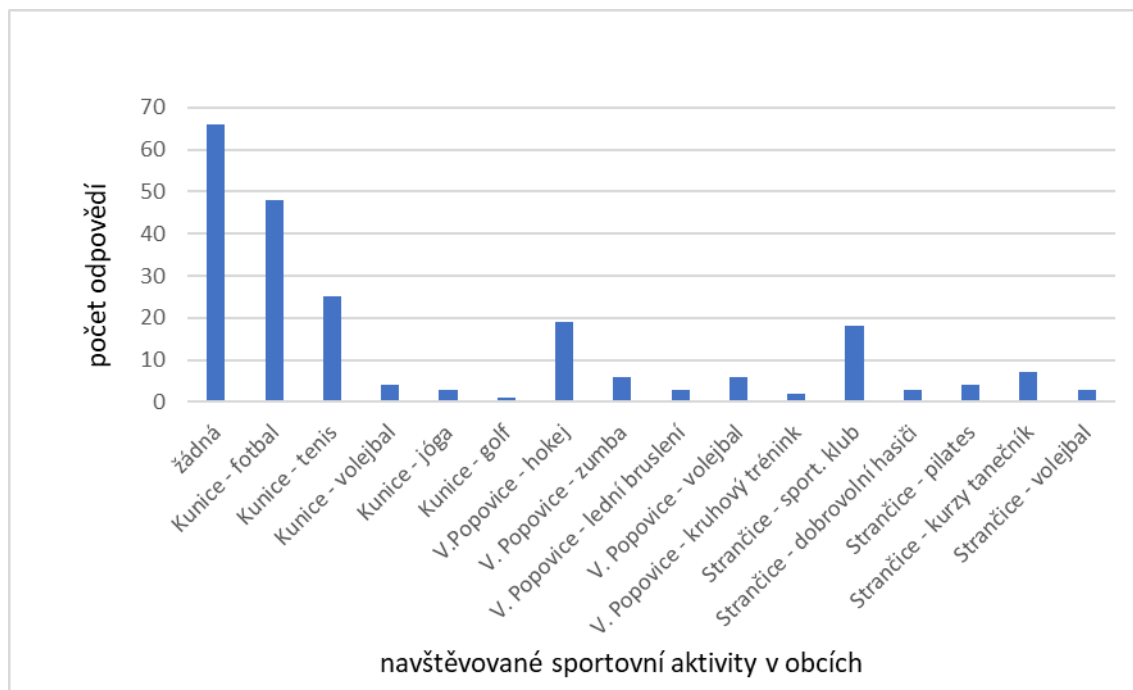
Otázka č. 5: Jak trávíte svůj volný čas? (prosím vyberte jednu nebo více odpovědí)

Graf 5. Přehled trávení volného času dospělých, zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce odpovědi získaly dvě možnosti odpovědi, a to fotbal s počtem 48 odpovědí a volný čas věnovaný dětem a domácnosti s počtem 45 odpovědí. 47 dotazovaných pravidelně navštěvují kulturní aktivity, divadlo či kino. Z celkového počtu 248 dotazovaných nemá žádný volný čas 41 respondentů. Nejméně se vybraní respondenti věnují rybaření, sběratelství či hře na hudební nástroj.

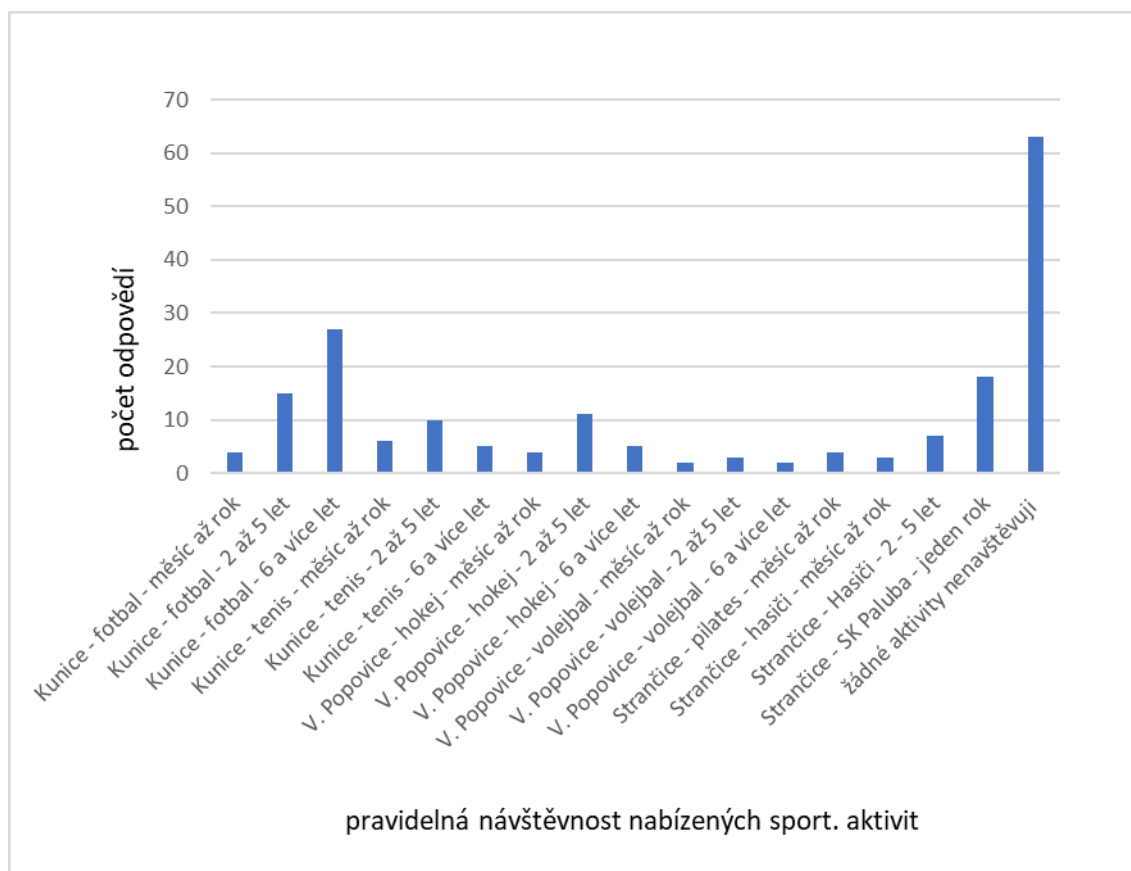
Otázka č. 6: Jaké pravidelné a organizované SPORTOVNÍ aktivity ve vybrané oblasti (Velké Popovice, Strančice, Kunice) navštěvujete? (příklad - Strančice - kurzy společenského tance). Pokud nenavštěvujete žádné, napište prosím žádné. (pravidelné a organizované aktivity jsou ty, kam chodíte každý týden a lekce či tréninky vede lektor či trenér)

Graf 6. Přehled navštěvovaných sportovních aktivit v obcích, zdroj: vlastní zpracování

U této otázky respondenti neměli na výběr možnosti, své odpovědi dopisovali. 66 dotazovaných napsalo, že se nezúčastňuje žádné organizované sportovní aktivity. Mezi nejčastějšími aktivitami byl fotbal v Kunicích s počtem 48 odpovědí, dále tenis v Kunicích s počtem 25 odpovědí a hokej ve Velkých Popovicích s počtem 19 odpovědí. Ve Strančicích je nejvíce navštěvovaný nově založený klub Paluba, který navštěvuje 18 dotazovaných. Ve Velkých Popovicích dotazovaní navštěvují volejbal, kruhový trénink, zumbu a lední bruslení. V Kunicích to je volejbal, golf simulátor a jógu. Ve Strančicích dobrovolné hasiče, pilates a kurzy tanečních, volejbal.

Otázka č.7 Jak dlouho tyto aktivity navštěvujete? (např. fotbal – 2,5 roku, kurzy tanečních 3 měsíce)

Graf 7. Přehled pravidelnosti navštěvovaných sportovních aktivit v obcích, zdroj: vlastní zpracování

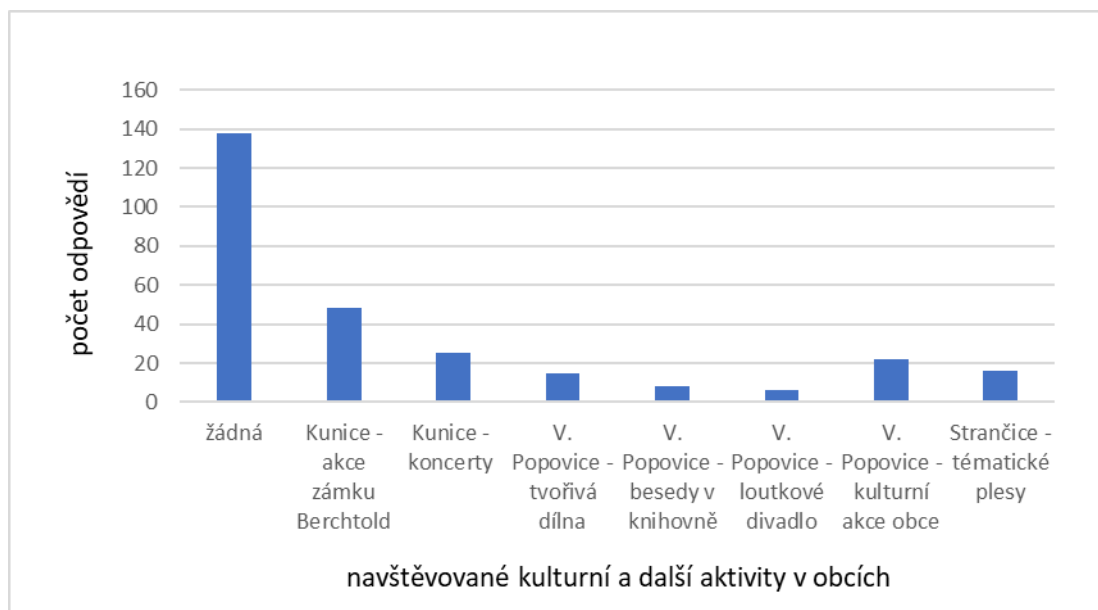
Nejvíce pravidelně navštěvovaný je Kunický fotbal. Více jak 6 let ho navštěvuje 27 dotazovaných. Ve Strančicích se v roce 2017 otevřel nový sportovní klub Paluba, a i ten od svého založení má pravidelné návštěvníky. Ve Strančicích jsou navštěvované kurzy pilates poslední rok. Tyto kurzy se ale nabízejí v Sokolovně nikoliv v SK Paluba. Ve Velkých Popovicích hokej navštěvuje více dotazovaných 2 – 5 let. Nárůst je tedy spíše v posledních letech.

Otázka č.8 Dokážete říct, jak dlouho se tyto aktivity v obcích nabízejí? Např. kurzy tanečních 5 let. (pokud nedokážete říci, jak dlouho se aktivity v obcích nabízejí, tuto otázku přeskočte)

Tuto otázku odpovědělo celkem 62 dotazovaných. Nejvíce odpovědí měl Kunický fotbal s počtem 25 odpovědí „80 let“, 10 odpovědí „více jak 50 let“, dále SK Paluba s počtem

14 odpovědí „od roku 2017 nebo od loňského roku“. Z této odpovědi je zřejmé, že Kunický fotbal má mezi dotazovanými tradici a je mezi obcemi dosti známý.

Otázka č. 9 Jaké pravidelné a organizované NESPORTOVNÍ aktivity ve vybrané oblasti navštěvujete? Pokud žádné, napište prosím žádné. (pravidelné a organizované nesportovní aktivity jsou například pravidelné měsíční besedy v knihovně, divadlo atp.)

Graf 8. Přehled navštěvovaných kulturních a dalších aktivit v obcích, zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla vyplňována taktéž doplněnou psanou odpovědí. Žádnou nesportovní aktivitu nenavštěvuje 138 dotazovaných. 15 dotazovaných navštěvuje se svými dětmi tvořivé dílny u Andělky, 8 dotazovaných besedy v knihovně, 6 loutkové divadélko a nejvíce respondentů, tj. 22, navštěvuje kulturní akce pořádané obcí Velké Popovice. 23 dotazovaných navštěvují aktivity na zámku Berchtold. Jedná se o pravidelné kulturní večery nebo akce pro děti. 19 dotazovaných pravidelné koncerty v Kunicích v hospodě Na Staré Faře. Ve Strančicích 16 dotazovaných strančické tematické plesy.

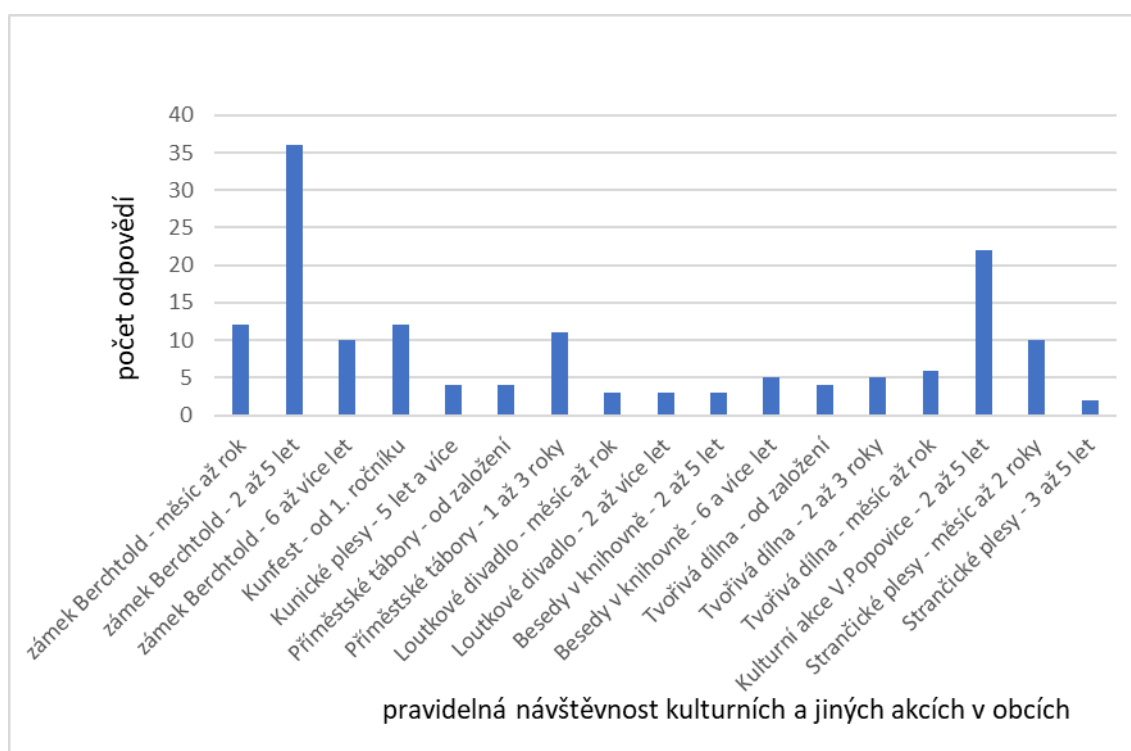
Pokud bychom se na tyto odpovědi podívali z hlediska rozdělení dle obsahu v teoretické části, patří sem tyto výchovy:

- **Kulturní a estetická výchova** – tvořivá dílna u Andělky ve Velkých Popovicích,

kulturní večery pro děti a dospělé na zámku Berchtold v Kunicích, koncerty v hospodě Na Staré Faře, tematické plesy ve Strančicích

- **Vědecko-technické vzdělání** – besedy v knihovně ve Velkých Popovicích

Otázka č. 10 Jak dlouho tyto aktivity navštěvujete? (např. besedy – každý měsíc po dobu 2,5 roku, tvořivou dílnu každý týden po dobu půl roku)

Graf 9. Přehled pravidelnosti navštěvovaných kulturních a jiných aktivit v obcích, zdroj: vlastní zpracování

36 dotazovaných pravidelně navštěvuje akce pro dospělé a děti pořádané zámek Berchtold. Zámek nabízí aktivity od roku 2008 a podle dotazovaných jej nejvíce navštěvují za posledních 5 let. Velký nárůst získaly kulturní akce Velkých Popovic (Den Kozla, Klobáskofest). 22 dotazovaných tyto akce nejvíce navštěvují za posledních 5 let. Agentura MAITESS své příměstské tábory nabízí od roku 2014 a děti dotazovaných tyto aktivity více navštěvují až od roku 2015. Nárůst návštěvníků má i Tvořivá dílna Andělka ve Velkých Popovicích. Naopak pokles návštěvníků má knihovna, která nabízí besedy ve Velkých Popovicích.

Otázka č. 11 Dokážete říct, jak se dlouho tyto aktivity v obcích nabízí? (např. besedy v knihovně – více než 30 let, tvořivá dílna jeden rok)

Tuto otázku odpovědělo 55 dotazovaných. Zámek Berchtold nabízí své aktivity pro dospělé a děti podle 15 dotazovaných 5 let a podle 8 dotazovaných více než 10 let. Mezi dalšími odpověďmi byl Den Kozla ve Velkých Popovicích s počtem odpovědí 9 „25 let“ a 4 odpovědi „více než 20 let“. 5 odpovědí získal festival KunFest. Dotazovaní odpovídali „více než 10 let“. Knihovna organizuje besedy podle 11 dotazovaných více než 30 let. Tři dotazovaní odpověděli, že Agentura MAITESS organizuje příměstské tábory 3 roky.

Otázka č. 12 Stalo se Vám někdy, že jste navštívil/a nějakou volnočasovou aktivitu ve vybrané oblasti a po skončení, jste si řekl/a, že příště již nepřijdete?

184 dotazovaným se nestalo, že by navštívili aktivitu, kterou by do budoucna navštívit neplánovali. 64 takovou aktivitu navštívili.

Otázka č. 13 Sdělte mi, prosím, jaká volnočasová aktivita to byla a kde se konala?

Tato otázka byla vyplňována doplňující odpovědí a vyplňovali ji ti dotazovaní, kteří na předchozí otázce zaškrtnuli políčko ANO. Těm, co zaškrtnuli tlačítko NE, se otázka nezobrazovala. Devět dotazovaných odpovědělo tancování ve Velkých Popovicích, šest dotazovaných Klobáskofest, tři dotazovaní Vepřové hody v pivovaru, tři dotazovaní zumba. Všechny tyto odpovědi byly na aktivity ve Velkých Popovicích. V Brtnici u Velkých Popovic uvedena jedna odpověď – pilates z důvodu finančních. Dvěma dotazovanými byl uveden Masopust a posilovna také ve Velkých Popovicích. Ve Strančicích uvedena jedna odpověď pilates s důvodem cit. „Pro mě příliš nezábavné, málo dynamické.“, dále po třech odpovědích zumba, teakwon-do a tanec. V Kunicích uvedeny tři odpovědi třídní tenisový nábor a volejbal. Další odpovědi bez sdělení obce byly: keramika, zumba, teakwon-do a aerobik. Šest dotazovaných nedoplnilo, o jakou aktivitu se jednalo.

Otázka č. 14 Myslíte si, že se nabídka volnočasových aktivit pro dospělé za posledních 30 let rozšiřuje?

121 dotazovaných odpovědělo, že se nabídka volnočasových aktivit pro dospělé rozšiřuje, 90 si myslí, že se nabídka nerozšiřuje a 37 dotazovaných nedokáže posoudit, zda je nabídka

rozšířená.

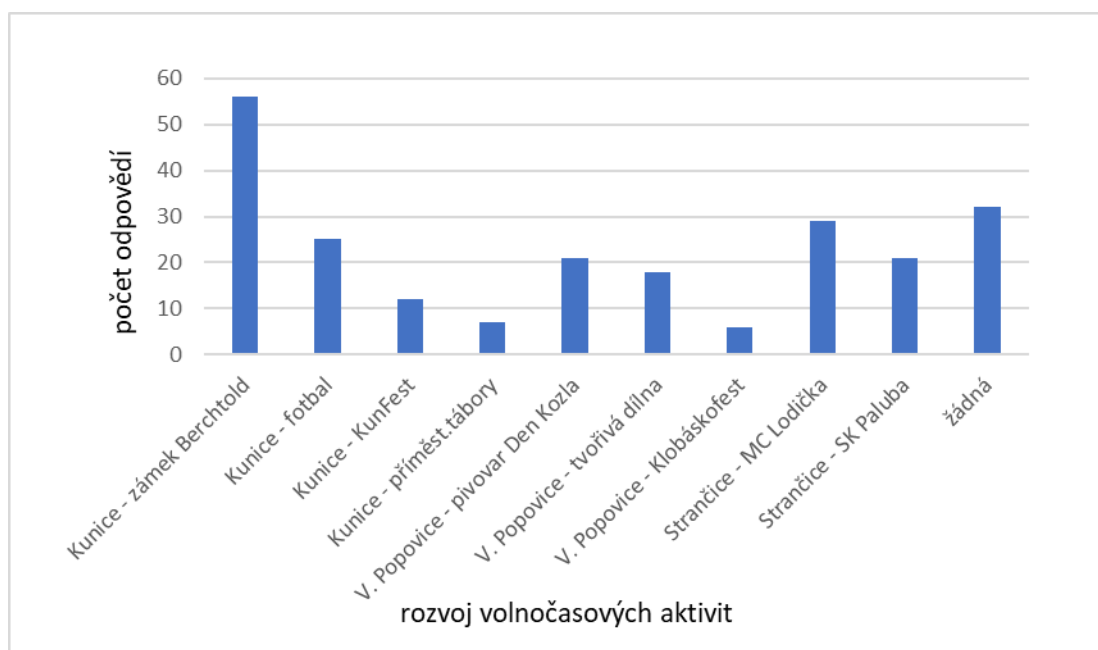
Otázka č. 15 Myslíte si, že se nabídka volnočasových aktivit pro děti za posledních 30 let rozšiřuje?

186 dotazovaných odpovědělo, že se nabídka volnočasových aktivit pro děti rozšiřuje, 39 si myslí, že se nabídka nerozšiřuje a 23 dotazovaných nedokáže posoudit, zda je nabídka rozšířená.

Otázka č. 16 V jaké obci (Strančice, Kunice, Velké Popovice) si myslíte, že se za posledních 30 let nabídka nejvíce rozšířila?

Podle dotazovaných se nejvíce rozšířila nabídka v Kunicích s počtem 118 odpovědí. Naopak nejméně se podle dotazovaných rozšířila nabídka ve Velkých Popovicích s počtem 44 odpovědí. Strančice odpovědělo 74 dotazovaných.

Otázka č. 17 Jaká jedna nebo více organizací si myslíte, že se na rozvoji volného času dětí i dospělých nejvíce zasloužila? (může to být i událost, nově zřízené centrum atp.)

Graf 10. Přehled organizací a událostí, které se nejvíce zasloužili o rozvoj volného času, zdroj: vlastní zpracování

Podle dotazovaných se nejvíce na rozvoji volného času podílel zámek Berchtold v Kunicích.

32 dotazovaných si myslí, že žádná organizace se nepodílela na volném čase. Podobný počet odpovědí má Kunický fotbal, Den Kozla ve Velkých Popovicích a ve Strančicích Mateřské centrum Lodička a Sportovní klub Paluba.

Otázka č. 18 Jaká volnočasová aktivita pro dospělé Vám ve vybrané oblasti chybí? (pokud žádná, prosím napište žádná)

Tato otázka byla vyplňována doplňující psanou odpovědí. Mezi chybějící volnočasové aktivity dotazovaní uvedli tyto: Cvičení ve Strančicích pro mladé 17 – 20 let v pozdějších hodinách, kurzy tance, jóga a florbal ve Velkých Popovicích, aerobik, kruhový trénink, cheerleading, biatlon, aquacentrum, dívčí fotbal, turistický klub, park na kolečkové brusle, jazykové kurzy, bazén. Z ostatních aktivit a kultury uvedly divadlo, turistický klub, sousedská setkání, senior klub s výlety, tvůrčí psaní a kreslení, taneční zábavy. Mezi odpověďmi byla jedna odpověď cit. „Aktivita žádná, ale chybí lidi. Kvůli malé návštěvnosti budeme muset některé aktivity zrušit.“ Bohužel ale dotazovaný nesdělil, kde se tyto aktivity budou rušit. Z celkového počtu 248 odpovědí, pouze 53 dotazovaným nechybí žádná volnočasová aktivita.

Otázka č. 19 Jaká volnočasová aktivita Vám pro Vaše dítě/děti ve vybrané oblasti chybí? (pokud Vám žádná nechybí, napište prosím žádná)

Dotazovaným pro své děti chybí kroužek výtvarné výchovy, skautský nebo turistický oddíl, sportovní kroužek zaměřený na větší rozsah sportovních aktivit – atletika, míčové hry atd., dále výuka koní, volejbal, plavání, gymnastika, cvičení pro předškolní děti a keramika. Ve Velkých Popovicích chybí tenis, florbal a parkour, a ve Strančicích výuka cizího jazyka. Mimo kroužky by rodiče uvítali nové cyklotrasy a silnice, kde by mohly děti jezdit na bruslích.

8.2 Dotazník pro žáky základních škol vybraných obcí

Dotazníky byly rozdány mezi třetí, čtvrté a páté ročníky základní školy v Kunicích, Strančicích a Velkých Popovicích. Základní škole v Kunicích bylo předáno 50 dotazníků, základní škole ve Strančicích a ve Velkých Popovicích jich bylo 80, celkem tedy 210 dotazníků ve všech základních školách.

Získaná data vyplněných dotazníků byla shrnuta pod jednotlivé otázky. Celkový počet

vyplněných dotazníků, které byly vhodné k použití do výzkumu, byl 176. 12 vyplněných dotazníků nebylo kompletních či špatně čitelných, proto se do výzkumu nezapočítaly. Zbylý počet dotazníků nebyl vyplněn.

Otázka č.1 Jsi dívka nebo chlapec?

Z počtu 176 dotazovaných bylo 96 dívek a 80 chlapců.

Otázka č. 2 Jakou navštěvuješ základní školu?

Základní školu v Kunicích navštěvuje 40 dotazovaných, ZŠ Velké Popovice 72 dotazovaných a 64 dotazovaných navštěvuje ZŠ Strančice.

Otázka č. 3 Jak trávíš svůj volný čas? (prosím zaškrtni jednu nebo více odpovědí)

Možnosti odpovědí na tuto otázku jsem čerpala z teoretické části. Jednalo se o definování výchovy mimo vyučování od Pávkové z publikace Pedagogika volného času. Dále jsem přidala možnost počítač a mobilní telefon z důvodu dnešního fenoménu trávení volného času u počítače.

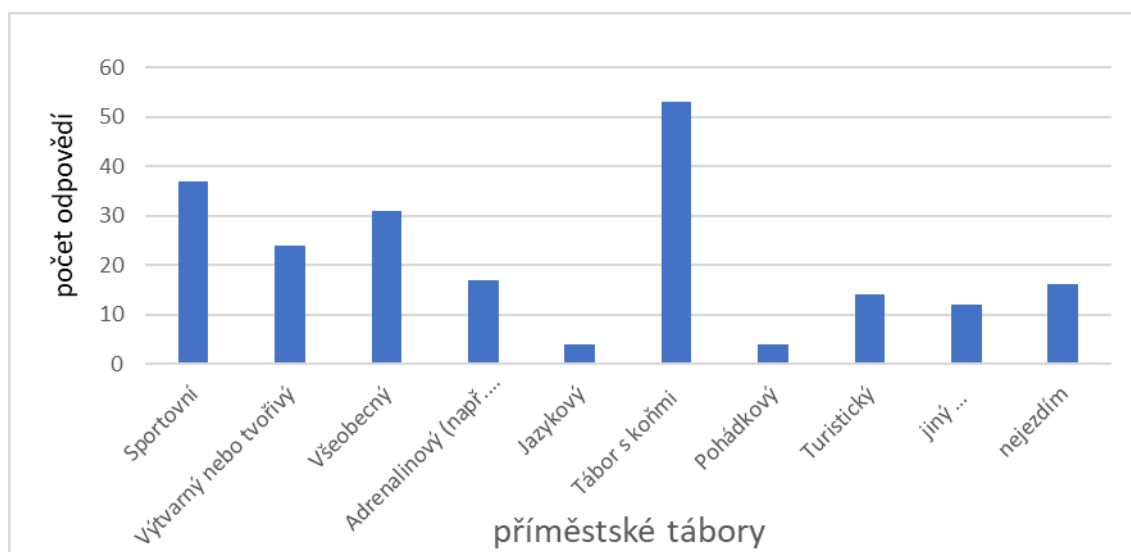

Graf 11. Přehled trávení volného času žáků ZŠ, zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4 Jaké navštěvuješ zájmové kroužky a kde?

Tuto odpověď žáci dopisovali ručně. Žáci ZŠ Kunice navštěvují keramiku v počtu 22 dětí, tance v počtu 15 dětí, atletiku v počtu 10 dětí, taekwon-do v počtu 6 dětí v rámci školní družiny a fotbal na hřišti TJ Kunice v počtu 4 dětí. Žáci ZŠ Strančice navštěvují volejbal v počtu 23 dětí, moderní tance v počtu 21 dětí, sportovní hry v počtu 12 dětí, anglický kroužek navštěvuje 7 dětí, hokus pokus 4 děti, florbal 4 děti. Všechny kroužky jsou organizované ve škole. Ve Velkých Popovicích nejvíce dětí navštěvuje moderní tance v počtu 24 dětí mimo školu. Ve školní družině a školním klubu jsou to kroužky jazyků v počtu 12 dětí, kroužek počítačů 4 děti a matematiky také 4 děti. Kroužek florbalu navštěvuje 10 dětí a desko hernu 5 dětí. Hru na hudební nástroj v základní umělecké škole navštěvují 14 dětí a zpěv 6 dětí.

Otázka č. 5 Jezdíš na příměstské tábory (bez nocování) v obcích Strančice, Velké Popovice nebo Kunice? Pokud ANO, tak na jaké?

Graf č. 12 Přehled návštěvnosti příměstských táborů, zdroj: vlastní zpracování

Největší návštěvnost, celkem 53 dětí, je příměstského tábora s koňmi, který ve vybraných obcích nabízí Agentura MAITESS v Kunicích a farma Předboř ve Strančicích. 37 dětí pravidelně jezdí na sportovní tábor, který je nabízen v Kunicích a ve Strančicích. Nejméně navštěvovaný je jazykový a pohádkový tábor v počtu 4 dětí. Oba tábory jsou nabízeny v Kunicích a ve Velkých Popovicích. 12 dětí jezdí na jiný příměstský, mezi doplněnými

odpověďmi byly hasičské tábory a fotbalové tábory, které se mohly zařadit do sportovních. 16 dětí nejezdí na žádné příměstské tábory.

Otázka č. 6 Jsou nějaké kroužky, které bys chtěl/a navštěvovat?

Mezi nejčastějšími odpověďmi na tuto otázku byly kroužky péče o koně s počtem 46 dětí. Dále moderní tance 31 dětí. Ve většině dotazníků takto odpovídaly dívky. Odpověď u chlapců byl florbal s počtem 21 dětí, dobrovolní hasiči 20 dětí, malý vědátor 12 dětí, parkour 5 dětí, počítače 3 děti. Mezi dalšími odpověďmi byly v dotaznících kurz šití, kurz modelingu, youtubering, kadeřnictví, péče o zvířata, atletika, rukodělné činnosti, ekologie.

Otázka č. 7 Jsou nějaké příměstské tábory, na které bys chtěl/a v létě jet?

Tuto otázku nevyplnilo tolik dětí jako u předchozí otázky. Mezi odpověďmi byly tábory s koňmi, fotbalový tábor, kurz přežití v přírodě, youtubering, holčičí tábor, airsoft, parkour, zumba.

9 DISKUZE

Výsledky této práce nebyly možné porovnat s dalšími nebo obdobnými výsledky jiných studií na toto téma ve vybraných obcích Prahy-východ, jelikož podobnost nebyla v literatuře a dalších zdrojích dohledána.

Pro dohledání historických záznamů obcí byl navštíven i Státní archiv pro Prahu – východ ve Zdibech. Po osobní konzultaci mi ale bylo sděleno, že data novější 30 let nejsou veřejnosti přístupná. Proto byly proto byly převážně využity kroniky obcí.

Ve Strančicích referentky ochotně poskytly kopie kronik k domácímu využití. V kronice byly zapsány informace do roku 2012. Tyto kroniky byly velmi obsáhlé stejně jako kroniky Velkých Popovic. Velmi dobře se v kronice hledaly zápisky z kulturního dění obce a nabídky volnočasových aktivit. Další roky jsem sepsovala ze zpravodajů a internetových portálů.

Velmi ochotná, pro zjištění databáze dětí v Mateřské škole Strančice, byla paní Martina Luková, která je ředitelkou školky. Stejně tak pan Tocháček poskytl statistické orientační údaje o divácích divadla pro radost.

Starosta Velkých Popovic pan Mgr. Ivan Boleslav mi s velkou ochotnou poskytl veškeré kroniky k nahlédnutí na obecním úřadě od roku 1987 do roku 2008. K dispozici měl i kroniky se staršími zápisky jednotlivých let. Každý rok v kronice byl popsán ději ze světa, následně přehled základní a mateřské školy. Dále byly zapsány kulturní a volnočasové aktivity. V kronice bylo zapsáno dění v obci, rekonstrukce, dotace, narození a úmrtí občanů. Informace o nemovitostech a počasí v kronice byly také sepsány.

Lucie Peldová, která pracuje ve Velkopopovickém pivovaru, poskytla orientační počty návštěvníků Dne Kozla od jeho založení po současnost. Tato událost je ve vybrané oblasti v návštěvnosti největší, a proto tyto informace byly vhodným přínosem do práce.

Mgr. Lenka Kácovská z rekondičního centra Sofif poskytla základní statistické údaje návštěvnosti centra. Stejně tak paní Jana Šmídová statistické údaje o obecní knihovně.

V Kunicích byla kronika nejméně dostupná. Obec nemá zápisky z dění obce od roku 1845 do roku 1995. Následující roky nebyly systematicky zapisovány do kroniky, nýbrž různě sepsány na jednotlivé části, které nebyly sešité do jedné vazby. Většinu dokumenty mi poskytla k nahlédnutí paní Šmejkalová, která na obecním úřadě pracuje.

Statistické údaje návštěvnosti zámku Berchtold poskytla Tereza Růžičková, dcera pana majitele Václava Růžičky, která se stará o Sport centrum zámku. Tyto údaje nebyly k dispozici, ale slečna Růžičková je velmi ráda zpracovala pro tuto práci, ale údaje jsou přínosem pro historii zámku.

Údaje o členech v jednotlivých letech TJ Kunice poskytl tajemník klubu Jiří Novák, stejně tak i orientační návštěvnost KunFestu poskytl Antonín Souček, hlavní organizátor festivalu.

Mezi dotazovanými obyvateli vybraných obcí neproběhli žádné spory ani negativní reakce. Oslovovala jsem své přátele, kteří mi vyhověli a dotazníky následně rozesílali mezi své přátele a rodinné příslušníky. Ani od nich nepřišla negativní zpětná vazba.

Dle statistik portálu Survio.com webovou stránku s dotazníkem otevřelo a dotazník nedokončilo 165 osob. Domnívám se, že tyto osoby opustili webovou stránku otázce, která odkazovala na vybrání si jedné odpovědi a to, ve které obci žijete. Pokud dotazovaný z jedné z uvedených obcí nebydlel, dotazník ukončil.

Ve vyplňování dotazníků žáků základních škol neproběhl žádný spor ani negativní reakce. Třídní učitelky před začátkem vyplňování dotazníků dotazník přečetly a ke každé otázce sdělily příklad odpovědi. Pokud žáci něčemu nerozuměli, třídní učitelky jim poradily. Celkem bylo ve školách předáno 210ks a do práce bylo zahrnuto 176 dotazníků.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

Analýza volnočasových aktivit byla provedena ve Velkých Popovicích a Strančicích od roku 1987 po současnost. V Kunicích byla provedena analýza od roku 1995 po současnost. Předchozí zápisky jednotlivých let nebyly obcí doloženy, a proto nejsou v práci zahrnuty. Tato skutečnost byla zjištěna po vymezení cílů práce. Pro Agenturu MAITESS se sídlem v Kunicích je výzkum velkým přínosem. Z toho důvodu jsem neměnila cíle práce a pro práci nevybrala jinou obec.

Velké Popovice a Strančice společně s organizacemi a spolky pořádají za posledních 30 let velké množství volnočasových aktivit. Pro děti zájmové kroužky, tvořivé dílny, workshopy, karnevaly a soutěže. Pro dospělé myslivecké, hasičské a maškarní plesy, hudební koncerty, různé druhy festivalů, kurzy tanečních, zázemí pro cvičení a relaxaci.

Kunice nabízí volnočasové aktivity převážně od roku 2007 po rekonstrukci zámku Berchtold a vybudování Sport centra v blízkosti zámku. Zámek nabízí kulturní akce pro děti a dospělé několikrát do roka, Sport centrum nabízí sportovní lekce. V obci vznikla roku 2014 základní škola a Agentura MAITESS, která nabízí příměstské tábory. Odborné učiliště přestalo organizovat velikonoční a vánoční jarmarky z důvodu nedostatků studentů, kteří vyráběli výrobky na jarmarky a pomáhali s organizací.

Ve všech třech obcích se za posledních třicet let počty obyvatel zvedl o zhruba tisíc obyvatel v každé obci. Nárůst obyvatel má za důsledek zvyšování kapacit základních a mateřských škol. V Kunicích se vybudovala nová základní škola, mateřská škola rozšířila svoji kapacitu z 32 na 118 míst. Ve Velkých Popovicích a Strančicích se škola rozrostla o druhý stupeň. Ve Velkých Popovicích je zřízena mimo státní mateřskou školu i soukromá škola. Ve Strančicích se zvyšovala kapacita z 40 dětí na 114 dětí.

Otázky byly zformulovány do dotazníku pro obyvatele Velkých Popovic, Strančic a Kunic. Pro získání odpovědí byl využit internet. Webový portál Survio.com poskytl zdarma a online možnost vyplňování dotazníků. Dotazovaní byli osloveni přes sociální síť Facebook, osobně přes přátele, kteří dále rozesílali dotazníky dál mezi své přátele a rodinu, a přes e-mailovou komunikací klientů Agentury MAITESS.

Závěrem mohu konstatovat, že Velké Popovice a Strančice se snaží dodržovat tradice nabízených volnočasových a kulturních aktivit. Účast na těchto aktivitách se snižuje, v nejbližších letech tedy předpokládám, že se většina aktivit nabízených obcí a sokoly úplně

vytratí. Důvodem je nižší procento občanů ve starším věku, kteří tyto aktivity navštěvovali a aktivity pro ně byly tradicí. Všechny tři obce jsou umístěny zhruba 15 kilometrů od hranic Prahy a nabídka volnočasových aktivit v Praze je pestrá. Aktivity jsou více modernější oproti těm tradičním pořádanými obcí a pro spoustu rodin bohužel nezajímavé.

Pro děti je nabídka zájmových kroužků rozsáhlá. Ať už se jedná o kroužky nabízené základní školou či nově vzniklými organizacemi. Tyto organizace konkurují svým novým moderním přístupem a novým nápadům.

Strančice nabízely několik zájezdů pro jednotlivce i rodiny, tyto zájezdy eliminovali na nejmenší možný počet. Tradici zájezdů chce obec udržet, ale využívají ji spíše starší obyvatelé.

SK Paluba, která funguje od roku 2017 ve Strančicích, nabízí skupinové lekce, které v obci chyběly. I díky tomu TJ Sokol snížil svůj stav členů, protože klub nabízí něco nového, co nebylo v obci v tak velké míře nabízeno.

Fotbalový klub TJ Kunice, který má věrné členy a fanoušky sportu, by mohla pořádat různé volnočasové aktivity nejen na fotbalovém hřišti. Klub má tak velkou tradici nejen v Kunicích, a tak by neměl být problém, oproti například nově vzniklé organizaci, s nízkou návštěvností.

Agentuře MAITESS, které by měl být výsledek této práce hlavním přínosem, bych doporučila se připravit na další konkurenční organizace, protože obce se rozrůstají o nové obyvatele a volnočasové aktivity pro děti je zájem. Volnočasové aktivity je potřeba pro děti plánovat podle aktuálních trendů. Je potřeba počítat s tím, že většina obyvatel vlastní automobil a mohou se tak dopravit do několika minut do Prahy, ať už se jedná o jednorázové volnočasové aktivity, jako je například tematický den pro děti „Pohádkový lesík“, ale i pravidelné skupinové cvičení.

Pokud by někdo měl zájem nabízet volnočasové aktivity v těchto obcích, měl by přijít s něčím novým, lákavým pro obyvatele obcí. Blízká Praha nabízí velké množství aktivit, kterým je těžké konkurovat. Volnočasové aktivity musí být něčím výjimečným. Například výborný tah je v obci Velké Popovice „Den Kozla“, který je svou událostí originální a lidé se za ním vrací.

Pro vybranou oblast by se z hlediska respondentů, a současném stavu organizací

a sportovních center, velmi dobře využíval bazén pro děti i dospělé, nově vybudované cyklostezky a stezky na in-line brusle. Z hlediska zájmových činností jsou to jazykové kroužky a kurzy, výuka koní, skautský a turistický oddíl.

Žáci základních škol by rádi uvítali tematicky zaměřené kroužky pro děti. Jedná se o kurz šití, kurz modelingu, youtubering, kadeřnictví, péče o zvířata, atletika, rukodělné činnosti, ekologie.

Příměstské tábory by je zajímaly na téma s koně, dále kurz přežití v přírodě, youtubering, holčičí tábor, airsoft, parkour, zumba.

POUŽITÁ LITERATURA

BAKALÁŘ, Eduard. *Umění odpočívat*. 1. vydání. Praha: Práce, 1978. 216 s. ISBN neuvedeno.

BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015, 306 s. ISBN 978-80-247-4248-9.

BLÁHA, Václav a Vlasta NAVAROVÁ. *Výchova mimo vyučování 2*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n.p., 1990, 80 s. ISBN 978-80-04-24419-x.

CEJPEK, Jiří. *Dějiny knihoven a knihovnictví*. 2. dopl. vyd. V Praze: Karolinum, 2002, 247 s. ISBN 978-80-246-0323-3.

ČECH, Tomáš. *Volný čas a způsob jeho trávení školáky v Brně*. Brno: MU Brno, Pdf, 2002. ISBN neuvedeno.

FRANC, Martin a Jiří KNAPÍK. *Volný čas v českých zemích 1957-1967*. Praha: Academia, 2013, 573 s. ISBN 978-80-200-2229-5.

HÁJEK, Bedřich a Jaromír HARMACH. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: IDM MŠMT, 2004, 120 s. ISBN 978-80-86784-06-1.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volná čas*. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 978-80-7178-927-5.

HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada, 2013, 96 s. ISBN 978-80-247-4697-5.

JANIŠ, Kamil a Jitka SKOPALOVÁ. *Volný čas seniorů*. Praha: Grada, 2016, 156 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5535-9.

JANIŠ, Kamil. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009, 61 s. ISBN 978-80-7248-530-7.

JANIŠ, Kamil. *Vybrané kapitoly z dějin výchovy*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009, 80 s. ISBN 978-80-7248-512-3.

JANSA, Petr. *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum, 2012, 226 s. ISBN 978-80-246-2026-8.

MACEK, Milan. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. Praha: NIDM, 2007, 98 s. ISBN 978-80-86784-41-0.

MALACH, Josef. *Teorie a metodika výchovy*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, 169 s. ISBN 978-80-7042-374-9.

MALACH, Josef. *Teorie a metodika výchovy*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o., 2007, 228 s. ISBN 978-80-86723-29-7.

MARSCHALL, George., *A Dictionary of Sociology*. London: Oxford, 2009, 816 s. ISBN 978-01-9953-30-08.

NAZARETH, Linda. *The Leisure Economy: How Changing Demographics, Economics and Generational Attitudes Will Reshape Our Lives and Our industries*. Mississauga: John Wiley & Sons, 2007, 288 s. ISBN 978-0470840344.

NĚMEC, Jiří. *Od prožívání k požitkářství*. Brno: Paido, 2003, 111 s. ISBN 978-80-7315-006-8.

NĚMEC, Jiří a kolektiv. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. 119s. ISBN 80-7315-012-3.

OPATA, Rudolf. *Vol'ný čas 11 až 15-ročných žiakov*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1971, 348 s.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPO, 2008, 198 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

PÁVKOVÁ, Jiřina, HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav, HRDLIČKOVÁ, V. a PAVLÍKOVÁ, A. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 2002. 3., aktualizované vydání, Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 978-80-736-432-6.

POKORNÝ, Jiří. *Lidová výchova na přelomu 19. a 20. století*. Praha: Karolinum, 2003, 246 s. ISBN 978-80-246-0508-2.

PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009, 936 s. ISBN 978-80-7367-546-2.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

SAK, Petr. *Proměny české mládeže*. 1. Praha: Petrklíč, 2000. 291 s. ISBN 80-7229-042-8.

SAK, Petr a Karolína SAKOVÁ. *Mládež na křižovatce*. Praha: Svoboda Servis, 2004, 240 s. ISBN 978-80-86320-33-2.

SOLARZYK, Hanna. *Edukacja kulturalna dorosłych*. Warszawa-Plock: Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatajci, 2004, 429 s. IBSN 978-83-7204-402-0.

ŠANTORA, Roman et al. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. 1. vyd. Praha: Junák - TDC, 2012, 256 s. ISBN 978-80-204-2622-2.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009, 208 s. ISBN 978-80-7367-551-6.

ŠKODA, Kamil. *Kapitoly z dějin české osvěty*. Praha: Orbis, 1968, 102 s.

ŠKVÁROVÁ, Věra a Veronika ŠKVÁROVÁ. *77 výletů po stopách Starých pověstí českých*. Praha: Knižní klub, 2013, 191 s. ISBN 978-80-242-3926-2.

ŠPIŘÍKOVÁ, Ivana a Jan KAČER. *Příměstský tábor*. Brno: Nakladatelství Mravenec Brno, 2007, 44 s. 978-80-86994-39-0.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Print-Typia, 2001.

VÁŽANSKÝ, Mojmír a Vladimír SMĚKAL. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-901737-9-9.

VESELÁ, Jana. *Základy sociologie volného času*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999, 80 s. ISBN 80-7194-187-5.

Internetové zdroje

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2017-1-3]

Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2017-2-25]

Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>>

Mapy.cz [online]. [cit. 2017-12-12]

Dostupné z: <www.mapy.cz>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Přehled obyvatel Strančice 1987 – 2017

Graf 2. Přehled obyvatel Velké Popovice 1987 – 2017

Graf 3. Přehled obyvatel Kunice 1987 – 2017

Graf 4. Věk dotazovaných osob

Graf 5. Přehled trávení volného času dospělých

Graf 6. Přehled navštěvovaných sportovních aktivit v obcích

Graf 7. Přehled pravidelnosti navštěvovaných sportovních aktivit v obcích

Graf 8. Přehled navštěvovaných kulturních a dalších aktivit v obcích

Graf 9. Přehled pravidelnosti navštěvovaných kulturních a jiných aktivit v obcích

Graf 10. Přehled organizací a událostí, které se nejvíce zasloužili o rozvoj volného času

Graf 11. Přehled trávení volného času žáků ZŠ

Graf 12. Přehled návštěvnosti příměstských táborů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Orientační mapa vybraných obcí Strančice, Velké Popovice, Kunice

Obr. 2. Mapa Strančice

Obr. 3. Mapa Velké Popovice

Obr. 4. Mapa Kunice

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Databáze obyvatel Strančice

Tab. 2. Databáze žáků ve školách Strančice

Tab. 3. Databáze obyvatel Velké Popovice

Tab. 4. Databáze žáků ve školách Velké Popovice

Tab. 5. Databáze obyvatel Kunice

Tab. 6. Databáze žáků ve školách Kunice

SEZNAM ZKRATEK

KSČ	Komunistická strana Československa
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
ROH	Revoluční odborové hnutí
YMCA	Young Men's Christian Association
TJ	Tělovýchovná jednota
SK	Sportovní klub
FK	Fotbalový klub
MC	Mateřské centrum
MŠ	Mateřská škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
SŠŘ	Střední škola řemesel
ZOO	Zoologická zahrada

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1. Kopie vyplněného dotazníku žákyně základní školy Kunice

Příloha 1. Kopie vyplněného dotazníku žákyně základní školy Kunice.

DOTAZNÍK K DIPLOMOVÉ PRÁCI BÁRY LUPÍNKOVÉ NA TÉMA „VÝVOJ VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT VE VYBRANÝCH OBCÍCH PRAHY-VÝCHOD ZA POSLEDNÍCH 30 LET“ PRO ŽÁKY ZÁKLADNÍCH ŠKOL.

Otázka č. 1 Jsi dívka nebo chlapec?

Dívka

Otázka č. 2 Jakou navštěvuješ základní školu?

Základní škola Kunice

Otázka č. 3 Jak trávíš svůj volný čas? (prosím zaškrtni jednu nebo více odpovědí)

- a) Rekreační (sport, manuální práce)
- b) Odpočinkové (procházky, četba, sběratelství)
- c) Zájmové činnosti (mimo výuku, například kroužky)
- d) Sebeobslužné (péče o sebe samotné, úklid a pořádek)
- e) Veřejně prospěšné (ochrana životního prostředí)
- f) Příprava na vyučování (domácí úkoly)
- g) Počítač a mobilní telefon

Otázka č. 4 Jaké navštěvuješ zájmové kroužky a kde?

Keramikou a atletiku ve škole

Otázka č. 5 Jezdíš na příměstské tábory (bez nocování) v obcích Strančice, Velké Popovice nebo Kunice? Pokud ANO, tak na jaké?

nejezdím

Otázka č. 6 Jsou nějaké kroužky, které bys chtěl/a navštěvovat?

Starání se o koně

Otázka č. 7 Jsou nějaké příměstské tábory, na které bys chtěl v létě jet?

Tábor s koněmi